

KULTTUURIKUOPIO

**Olon ja
kulttuurin
vapautta.**

Haaveiden kulttuuripäivä

Päivään liittyisi varmasti paljon yhteisöllisyyttä. Luonto ehdottomasti myös ja taidetta. Haaveissani on pitkään ollut päästä kuuntelemaan lavarunoutta ja rakastan käydä myös musiikkikeikoilla, joten niitä ei voi jättää haaveidenpäivästä pois. Esimerkiksi yhteisöllinen lavarunoesitys ja runotyöpaja luonnossa voisi olla mahtava.

Mieluisan artistin ilmaiskonsertti. Hyvää ruokaa ulkona syöden. Kaunis sää ja hyvä seura.

Metsäretki, johon sisältyisi esim. frisbeegolfia, nuotiolla grillaamista ja yhdessä oloa.

Teatteriesitykset (elokuvat ja näytelmät), konsertit, museokäynnit, taiteeseen tutustuminen. Paljon livemusiikkia, taidetta, hyvää ruokaa, yhdessä tekemistä ja uusia tuttavuuksia.

Tekisin sitä mitä en uskalla tehdä yksin; kävisin ulkona, tapaisin ihmisiä. Ehkä uskaltaisin käydä kuntosalilla tutustumassa ja päättäisin päiväni vieraillen kahvilassa kirjaa lukien.

Kävisin eväsretkellä ja maalaisin tai piirtäisin.

Pitäisin kavereiden kanssa mukavan päivän, ilman huolia ja murheita. Käytäs syömässä, tehtäis jotain hauskaa, kuunneltas hyvää livemusaa ja viihdyttäis.

Ratsastaisin pilvien päällä mustalla yksisarvisella kavereiden kanssa ja kuuntelisin ukkosen jyrinää ja musiikkia.

Lukemisen aiheuttamaa fantasiapilveä, elokuvia, vapautta nauttia muiden luomuksista. Hyvää oloa ja todellisuuden pakoa. Inspiraatiota, ahaa-elämyksiä

Olisi kivaa oppia tekemään sarjakuvia. Kirjastossa olisi mukavaa saada vinkkejä kivoista kirjoista, mitä voisi lukea.

Kävisin hakemassa makean kupin kahvia, istuisin terassilla ja maalaisin vesiväreillä. Mahdollisesti myös maisema-/mallimaalaamista. Illemmasta istuisin sohvalle tuttujen kanssa ja katsoisin elokuvamaratonin.

Kavereiden kanssa hotellin aamupala tai brunssi, siitä uimaan uimahallille tai keilaamaan, ravintolassa syöminen, illalla katsomaan jääkiekkoa ja sen jälkeen vielä viettämään iltaa jonnekin.

Oltaisiin pienehköllä kivalla porukalla tekemässä jotain kivaa yhdessä vaikkapa luonnossa tai taiteen parissa ja tutustuisin uusiin ihmisiin ja saisin heistä ystäviä. Tekeminen olisi jotain käsillä yhdessä tekemistä, jotta tutustuminen olisi luonnollisempaa, kuin vaikka museossa kierrellessä. Syötäisiin hyvää ruokaa, kenties meidän valmistamaamme ja päivä hurautaisi nopeasti.

Tutustua uusiin ihmisiin eri kulttuureista ja maailman erilaisiin tapoihin. Päivä filosofian ja kirjojen parissa. Ei ole väliä onko ikäero liian iso, kaikki lukevat kirjoja ja kaikki filosofoi. Olisi kivaa järjestää nuorisolle filosofiakokoontumispiiri.

KulttuuriKuopio-ohjelma

Suunnittelun tavoitteet

KulttuuriKuopio-ohjelma on tehty kulttuurin kokijoille ja tekijöille, harrastajille ja ammattilaisille, sinulle, minulle, meille kaikille.

Ohjelman tavoitteet kumpuavat tarpeesta tuoda kulttuuri osaksi jokaisen kuopiolaisen arkielämää ja palvelemaan kaikenlaisia ihmisiä erilaisissa elämäntilanteissa. Kantavana teemana on *”Kulttuuri kuuluu kaikille”*. Suunnitteluprosessin keskeisimmässä asemassa on ollut asukkaiden kanssa tehtävä yhteistyö. Valmistelussa käytettiin palvelumuotoilumenetelmää, jossa asukkaan ääni asetetaan ohjelman suunnittelua ohjaavaksi voimaksi.

Tärkeänä tavoitteena on lisäksi Kuopion kulttuuritoimijoiden yhteistyön tiivistäminen ja yhteisen vision muodostaminen KulttuuriKuopiosta. Hyvin sujuvassa yhteistyössä me kaikki, kulttuuria tuottavat sekä kulttuuria elävät asukkaat, pystymme luomaan meille kaikille parasta KulttuuriKuopiota nyt ja tulevaisuudessa.

Ohjelman tavoitteet kulkevat rinnakkain kuntien kulttuuritoiminnasta asetetun lain 166/2019 tavoitteiden kanssa, kuten myös muiden kulttuuritoimiin liittyvien lakien kanssa. Museo- ja nuorisolaki, laki yleisistä kirjastoista, laki esittävien taiteiden edistämisestä, varhaiskasvatus- ja perusopetuslaki sekä vammaisten ja ikääntyvien osallistumisen mahdollisuuksiin liittyvät lait tähtäävät kaikki mm. tukemaan ihmisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin tekemällä ja kokeamalla. Yhteisöllisyys, omat vaikuttamisen mahdollisuudet ja kuulluksi tuleminen, oppiminen, sivistys ja moninaisuus löytyvät myös kaikkien yhteisinä tavoitteina. Lakien tavoitteita voit tarkastella lähemmin oheisesta taulukosta (Taulukko 1.) (Finlex).

Kuntien kulttuuritoiminnan lain tavoitteet

- 1) tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen
- 2) edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen
- 3) vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kulttuurin ja taiteen keinoin;
- 4) luoda edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymiselle ja sitä tukevalle luovalle toiminnalle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Museolain tavoitteet

- 1) ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen ymmärrystä ja osallisuutta kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä
- 2) edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville
- 3) edistää yhteisöllisyyttä, jatkuvuutta ja kulttuurista moninaisuutta
- 4) edistää sivistystä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja demokratiaa.

Taulukko 1. Kuntien kulttuuritoimintaa ohjaavat lait

Kirjastolain tavoitteet yleisille kirjastoille

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Nuorisolain tavoitteet

- 1) edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa
- 2) tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista
- 3) tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa
- 4) edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista
- 5) parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat:

- 1) yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys
- 2) kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen
- 3) monialainen yhteistyö.

Esittävän taiteen edistämisen lain tavoitteet

- 1) korkeatasoista ja ammattimaista esittävää taidetta
- 2) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen
- 3) hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Esittävän taiteen toimintayksiköiden käyttökustannuksiin myönnettävän valtionosuuden tavoitteena on taiteellisista lähtökohdista edistää esittävän taiteen monimuotoisuutta ja kulttuurista moninaisuutta sekä esittävän taiteen palvelujen valtakunnallista ja alueellista saatavuutta ja saavutettavuutta eri väestöryhmille.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista-lain tavoitteet

- 1) Edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Kunnan ja hyvinvointialueen on huolehdittava siitä, että niiden yleiset palvelut soveltuvat myös vammaiselle henkilölle.

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisen sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalvelulain tavoitteet.

- 1) Kunnan ja hyvinvointialueen velvollisuudesta huolehtia ikääntyneen väestönsä hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemisesta sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisesta hyvinvointialueella

- 2) parantaa ikääntyneen väestön mahdollisuutta osallistua elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen kunnassa ja hyvinvointialueella

- 3) parantaa iäkkään henkilön mahdollisuutta saada laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja sekä ohjausta muiden tarjolla olevien palvelujen käyttöön yksilöllisten tarpeittensa mukaisesti ja riittävän ajoissa silloin, kun hänen heikentynyt toimintakykynsä sitä edellyttää

- 4) vahvistaa iäkkään henkilön mahdollisuutta vaikuttaa hänelle järjestettävien sosiaali- ja terveyspalvelujen sisältöön ja toteuttamiseen sekä osaltaan päättää niitä koskevista valinnoista.

Varhaiskasvatuslain tavoitteet

- 1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia
- 2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista
- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset
- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö
- 5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä
- 6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katso-muksellista taustaa

7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituk-senmukaista tukea varhaiskasva-tuksessa tarpeen ilmettyä tarvit-taessa monialaisessa yhteistyössä

8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lap-sen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ih-misten kunnioittamiseen ja yhteis-kunnan jäsenyyteen

9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin

10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huol-tajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huol-tajaa kasvatustyössä.

Perusopetuslain tavoitteet

Perusopetuslaissa tarkoitettun opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteis-kunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi esiopetuksen ta-voitteena on osana varhaiskasva-tusta parantaa lasten oppimisedel-lytyksiä.

Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osal-listua koulutukseen ja muutoin ke-hittää itseään elämänsä aikana.

Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.

Miksi KulttuuriKuopio-ohjelma on laadittu?

Kulttuuri Kuopio ohjelma on laadittu ohjenuoraksi, yhteiseksi lähtökohdaksi ja tavoitteeksi kaikille Kuopion seudun kulttuuritoimijoille sekä Kuopion kaupungin yksiköille. Kuopion kaupungin tulevia kulttuuritoimia suunnitellaan kehittämisteemojen ohjaamina (luku 6.) ja asukkaiden toiveisiin vastataan resurssien mukaisesti. Ohjelman hyväksymisen jälkeen siirrytään ohjelman toteuttamiseen toimeenpanosuunnitelman mukaisesti (luku 7.). Tällöin laaditaan, koordinoidaan ja aikataulutetaan yksityiskohtaiset toimenpiteet.

KulttuuriKuopio-ohjelman kanssa laadittiin samaan aikaan Pohjois-Savon kulttuuristrategia sekä Liikkuva Kuopio-ohjelma. Kaikilla näillä ohjelmilla on ollut yhteistä asukkaiden kuuleminen, sekä painopiste ennalta määriteltujen alueiden kehittämiseen. KulttuuriKuopio-ohjelma on keskittynyt erityisesti Kuopion keskeisen kaupunkialueen kuulemiseen, mutta emme silti unohtaneet maaseututaajamia. Pohjois-Savon kulttuuristrategia painottui erityisesti maaseutu- ja haja-asutusalueiden kehittämiseen. Tulevaisuuden kulttuuritoimissa molempia kulttuurin kehittämishoelmia tarkastellaan rinnakkain toimenpiteitä laadittaessa.

KulttuuriKuopio-ohjelman visio nojaa tavoitteisiin sekä tavoitteiden mukaisiin kehittämisteemoihin:

- Kulttuuri kuuluu meille kaikille
- Kaikilla on mahdollisuus vaikuttaa, tehdä itse ja osallistua
- Tiivis yhteistyöverkosto
- Saavutettava
- Esteetön
- Yhdenvertainen
- Monimuotoinen
- Kestävän kehityksen mukainen

Mitä kulttuuri on?

YK:n kasvatustiede- ja kulttuurijärjestö Unesco määrittelee kulttuurin yhteiskunnan tai tietyn ryhmän henkiseksi, materiaalisiksi, älyllisiksi ja emotionaalisiksi ominaisuuksiksi, elämäntavoiksi, uskomuksiksi ja perinteiksi sekä taiteiksi.

Sitra kirjoittaa kulttuurin käsittävän laajimmillaan kaiken inhimillisen toiminnan ja kapeimmillaan viittaavan lähinnä taiteeseen ja korkeakulttuuriin. Kulttuurin suurimmaksi arvoksi Sitra kiteyttää elämää rikastuttavat kokemukset ja nostaa edelleen esiin jaettujen kokemusten ja merkitysten tärkeyden sekä taiteen mahdollistaman vuorovaikutuksen. Näin ajatellen ammattimaisen toiminnan rinnalla harrastamisella ja omaehtoisella toiminnalla on merkittävä arvo (Laitinen2017).

Kulttuuria voidaan määritellä monilta eri tulokulmilla ja erilaisina kokonaisuuksina. Tästä syystä KulttuuriKuopio-ohjelman suunnittelu aloitettiin kartoittamalla mitä kulttuuri on kuopiolaisille. Samalla haluttiin avartaa kulttuurin käsitystä elämään iloa ja mielihyvää tuottaviin asioihin, kannustettiin asukkaita haaveilemaan KulttuuriKuopio jokaiselle parasta elämänsisältöä tuottaviksi toimiksi. Koimme tärkeäksi myös viestiä, että taiteisiin ja kulttuuriin osallistuminen nähtäisiin kulttuurisena perusoikeutena, saumattomana osana arkielämää.

Mitä kulttuuri on kuopiolaisille vastaajille?

Kysymykseen vastasi n. 1400 kuopiolaista, joista puolet määritteli kulttuurin erilaisiksi taiteen muodoiksi, kuten esimerkiksi musiikiksi, teatteriksi, kuvataiteiksi ja museoiksi. Muiden vastaukset hajaantuivat erilaisiin henkisiin ja yhteiskunnallisiin arvoihin perinteistä sivistykseen ja yhteisöllisyyteen. Kaikkien vastaajien määritelmiä voi tarkastella oheisista sanapilvistä (Kuviot 1.–3.). Mitä suuremmalla kirjaimella sana on kirjoitettu, sitä useampi vastaaja on sanaa käyttänyt.

Kuvio 1. Mitä kulttuuri sinulle on?

Kuvio 2. Millaisena koet kulttuurin?

Kuvio 3. Mitä kulttuurissa mielestäsi voi tehdä?

Kulttuurista hyvinvointia

Jokainen meistä tunnistaa ilon tunteen osallistuessaan johonkin itselleen juuri sopivaan kulttuuritoimintaan. Ja sen, miten ilon tunne kantaa vielä seuraavanakin päivänä, olo tuntuu rennommalta ja elämä tuntuu syvemmin. Useat virallisemmat tahot ovat tutkineet kulttuurin positiivisia vaikutuksia hyvinvointiimme.

Maailman terveysjärjestö (WHO) raportoi kattavasti taiteen ja kulttuurin monipuolisista terveysvaikutuksista: taiteella havaitaan olevan positiivista vaikutusta mm. useiden sairauksien ehkäisemisessä, fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä hyvinvoinnin edistämisessä, merkitystä lapsen kehitykselle eri ikävaiheissa sekä yleisesti hoidon ja hoivan tukemisessa (WHO 2019).

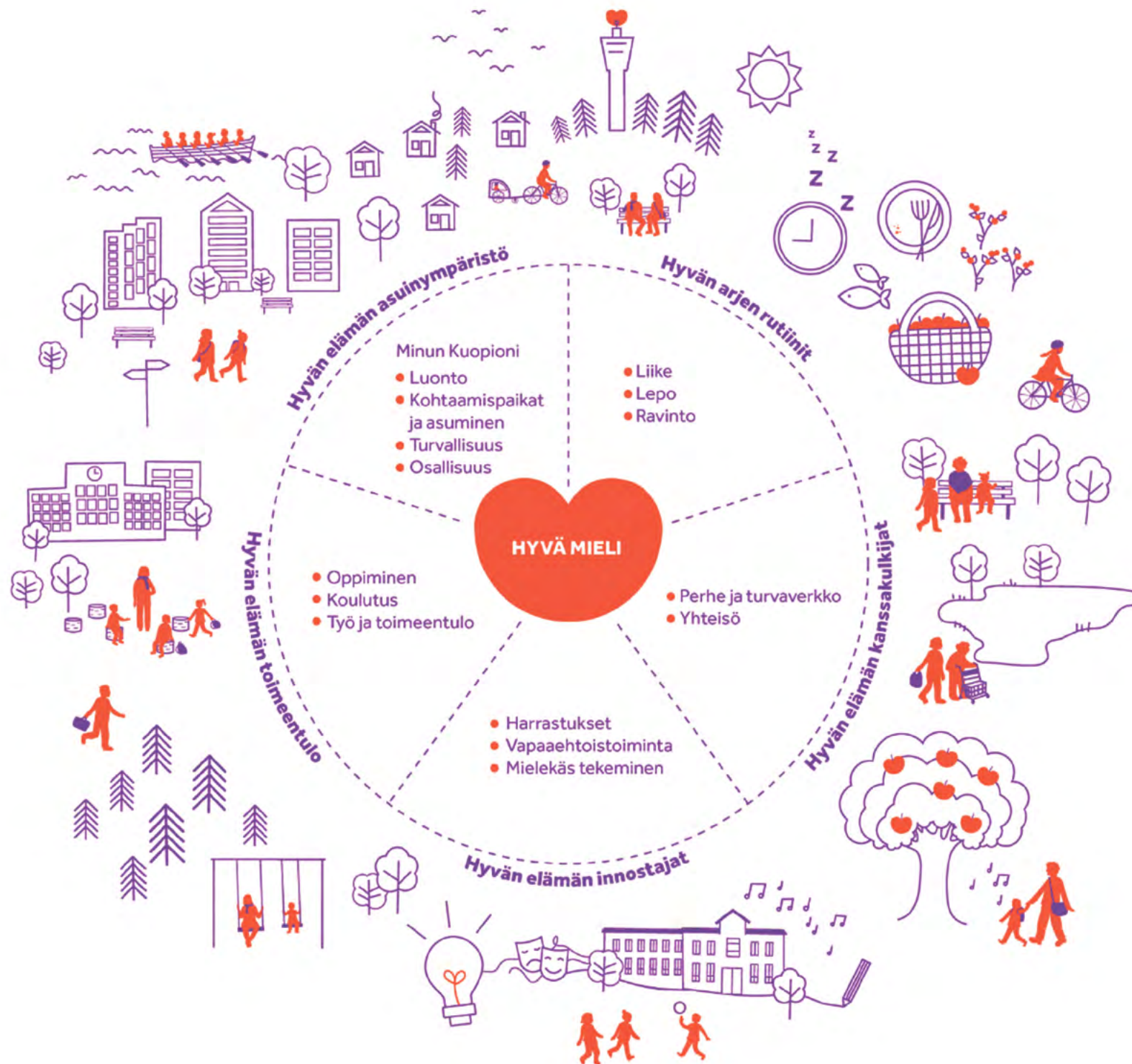
Valtioneuvoston mukaan taide- ja kulttuuritoimintaan osallistuminen kokijana tai tekijänä edistää hyvinvointia ja terveyttä sekä tukee toiminta- ja työkykyä ja osallisuutta (2020).

Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset -selvityksen tuloksista käy ilmi, että kulttuurin harrastaminen vaikuttaa merkittävän positiivisesti harrastajien elämään useilla osa-alueilla. Etenkin kulttuuriharrastuksen sosiaaliset vaikutukset korostuvat vastauksissa. Salliva ilmapiiri turvallisessa ryhmässä innostaa oppimaan uutta ja yhdessä harrastaminen vaikuttavaa positiivisesti mielen hyvinvointiin (Kansalaisfoorumi 2022).

Kuopion kaupunki on laatinut strategiaa toteuttavan Hyvinvoiva Kuopio 2030-ohjelman, jossa määritellään viisi terveyteen ja hyvinvointiin tutkitusti positiivisesti vaikuttavaa *Hyvän elämän elementtiä* (Kuvio 4.). Monimuotoinen kulttuuri- ja taide-toiminta sopivat saumattomasti kaikkiin elementteihin. Hyvän elämän elementit ovat kulkeneet mukana KulttuuriKuopio-ohjelman suunnittelussa tiiviisti, sillä Hyvinvoiva Kuopio 2030 -ohjelma ja KulttuuriKuopio-ohjelma tähtäävät molemmat asukkaiden elämän ja elämänlaadun parantamiseen yksilönä sekä yhteisönä.

Strategista Hyvinvoiva Kuopio -ohjelmaa viedään käytäntöön osana palvelualueiden toimintaa. Toimenpiteitä ja niiden seuranta ohjaa vuosittainen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma sekä valtuustokausittain laadittava laajempi Kuopion hyvinvointikertomus – ja suunnitelma. Hyvinvointikertomus kuvaa kuopiolaisten hyvinvoinnin tilaa noudattaen hyvän elämän elementtien rakennetta ja hyvinvointisuunnitelma puolestaan määrittää keskeiset hyvinvoinnin edistämisen poikkihallinnolliset tavoitteet ja toimenpiteet. KulttuuriKuopio-ohjelma konkretisoi tavoitteita ja toimenpiteitä kulttuuritoiminnan osalta. Hyvinvointikertomus toimii myös KulttuuriKuopio-ohjelman seurantavälineenä.

Kuvio 4. Hyvän elämän elementit. Hyvinvoiva Kuopio 2023. >>

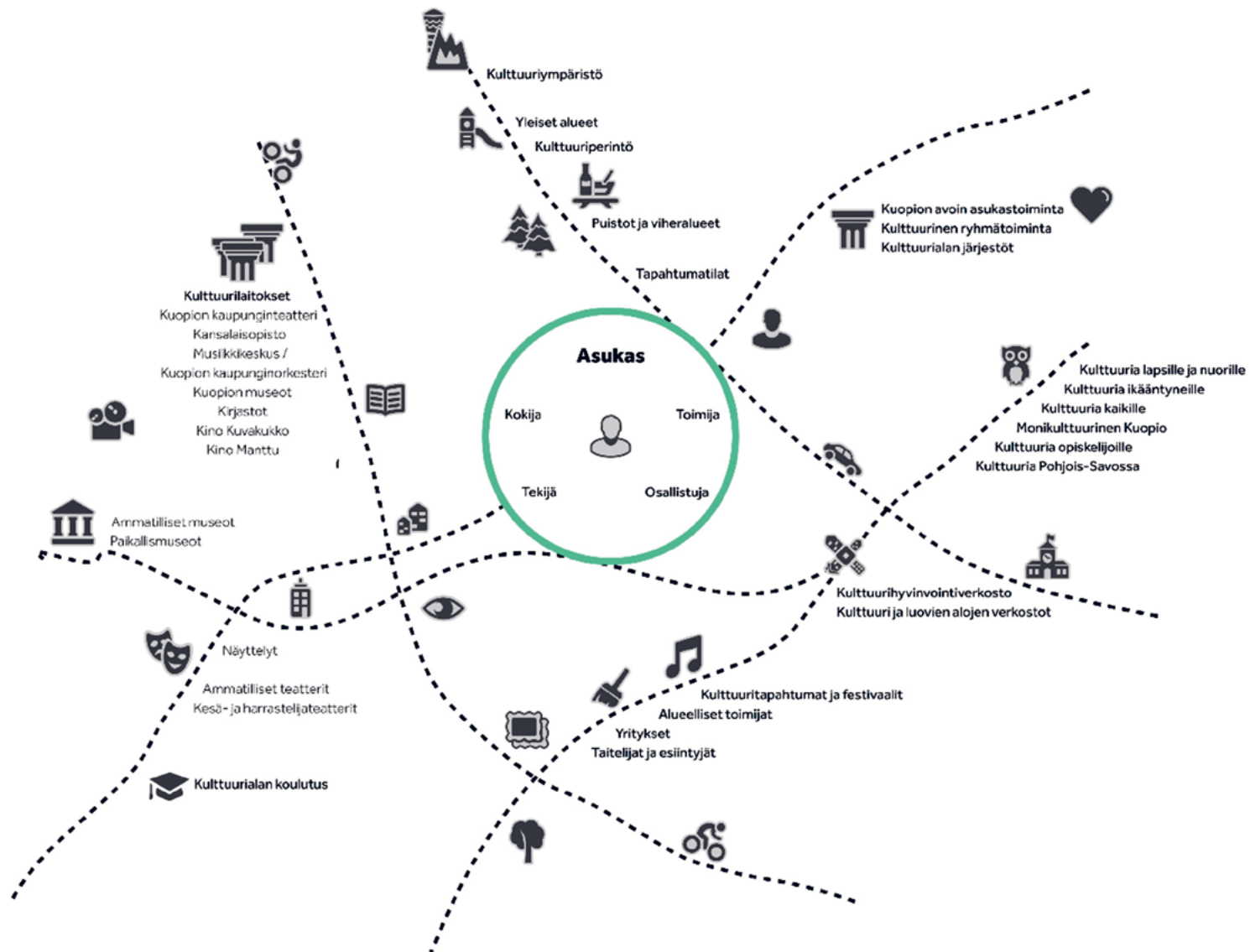
Kuopion kulttuuri nyt

Kuopion kulttuurin verkosto

Verkostokartan (Kuvio 5.) matkassa voi tarkastella missä kulttuuria voi kokea sekä tutustua kulttuurikartan toimijoihin. Kartan avulla löydetään erilaisia mahdollisuuksia ohjattuun kulttuuritoimintaan ryhmissä sekä yksittäin ja kuljetaan ympäristöihin, jossa kulttuuriin osallistutaan tekijöinä sekä kokijoina. Ympäristö on itsessäänkin osa kulttuuriamme.

Yksityiskohtaisempaa tietoa Kuopion seudun kulttuuritoimijoista löytyy Kulttuuri-Kuopion verkkosivuilta keväästä 2023 alkaen. Puhuttaessa Kuopion kaupungin kulttuurilaitoksista, puhutaan kaupungin omistuksessa olevista kulttuurikohteista (Kuopion kaupunginteatteri, Kuopion Musiikkikeskus/Kuopion kaupunginorkesteri, Kuopion kaupungin museot, Kuopion kaupunginkirjasto, Kuopion kansalaisopisto, Kino Kuvakukko ja Kino Manttu).

KUOPION KULTTUURIN VERKOSTO

Kuvio 5. Kuopion kulttuurin verkostokartta.

Kuopion kaupungin kulttuurivuoden 2022 avainlukuja

KUOPION KAUPUNGIN MUSEOT*

Käyntikerrat	164 388 hlö
Ohjattua toimintaa	733 krt
Ohjattuun toimintaan osallistuneita	15 032 hlö

*Kuopion kaupungin museoihin kuuluvat Kuopion museo, Kuopion taidemuseo, Kuopion korttelimuseo ja J.V. Snellmanin kotimuseo

KUOPION KAUPUNGIN TEATTERI

Käyntikerrat	52 461 hlö
Esitysten määrä	371 kpl

MUSIIKKIKESKUS

Kaupunginorkesteri, käyntikerrat	27 877 hlö
Musiikkikeskuksen kulttuuritapahtumien käyntikerrat	66 744 hlö
(luku sisältää osan kaupunginorkesterin käyntikerroista)	

KINO KUVAKUKKO JA KINO MANTTU

Käyntikerrat yhteensä	22 755 hlö
-----------------------------	-------------------

KANSALAI SOPISTO

Opiskelijoita	22 259 hlö
Opetustuntien määrä	44 013 h
Kurssien määrä	1 857 kpl

KIRJASTO

Käyntikerrat	n. 1,2 miljoonaa hlö
Lainat	n. 2,1 miljoonaa kpl
Verkkoasioinnit.....	n. 1,2 miljoonaa krt
Koulutuksiin ja tapahtumiin osallistuneita	30 310 hlö

NUORISOPALVELUN TOIMINTA

Nuorisotilojen käyntikerrat (15 tilaa)	132 093 hlö
Kulttuuriareena 44 kävijät	26 222 hlö

KANSALAISTOIMINNAN PALVELUIDEN TUOTTAMAT JA KOORDINOIMAT TAPAHTUMAT:

Meidän Kuopio – festivaali	75 000 hlö
Lasten loma-aikojen tapahtumat	15 000 hlö
Veteraanipäivät, digitaalinen tuotanto	2 600 katselukertaa
Itsenäisyyspäivän juhla	850 hlö
Ikäntyneiden kulttuuripalvelut	4 772 hlö

KUOPION AVOIN ASUKASTOIMINTA

Kävijämäärä	50 832 hlö
Erilaisten tapahtumien määrä n. 200kpl	
Toiminnan toteuttajatahojen määrä n. 150kpl	

KulttuuriKuopio-ohjelman tavoitetilä

KulttuuriKuopio-ohjelman visio on olla kestävän kehityksen kulttuurikaupunki, jossa ihmisistä sekä ympäristöstä pidetään yhdessä huolta. Kaikki asukkaat voivat osallistua oman näköisiin kulttuuritoimiin tasavertaisena osana hyvinvoivaa yhteisöä. Kestävän kehityksen kulttuuri muodostuu neljästä kestävyysperuselementistä, sosiaalisesta, ekologisesta, taloudellisesta sekä kulttuurisesta kestävydestä. Nämä peruselementit sekä monimuotoisuusajattelu toimivat edellä mainittujen teemojen sykkivänä sydämenä.

Monimuotoinen KulttuuriKuopio

Monimuotoisuus merkitsee erilaisten kulttuuriperinteiden rikkauden vaalimista. Se on osin biodiversiteettiä, eli luonnon monimuotoisuutta. Se on myös yhteiskunnan monimuotoisuutta, jolla tarkoitetaan asukkaiden keskinäistä erilaisuutta iän, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, etnisten taustan, kielen, perhetilanteen, vammaisuuden, uskonnon, vakaumuksen ja koulutuksellisen taustan osalta. KulttuuriKuopio-ohjelma on ehdottoman monimuotoinen, se on tarkoitettu jokaiselle asukkaalle, sekä jokaiselle vierailijalle. Haluamme juhlia yhteisyyttämme ja erilaisuuttamme, sillä molemmat ovat kaupungillemme voima ja rikkaus. Meille on tärkeää kiinnittää huomiota hyvien väestösuhteiden kehittämiseen lisäämällä eri väestöryhmien sekä niihin kuuluvien yksilöiden keskinäistä luottamusta, vuorovaikutusta, positiivisia asenteita, turvallisuuden tunnetta sekä osallisuuden kokemuksia. Me olemme yhteisöllinen, samanarvoinen, saavutettava ja esteetön kaupunki.

Kestävän kehityksen KulttuuriKuopio

SOSIAALINEN KESTÄVYYS merkitsee yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja asukkaan osallisuutta, joita kunnan toiminnoissa toteutetaan. Yksilötasolla se

merkitsee asioita, joita ilman kenenkään ei tulisi elää, merkityksellistä arkea, konkreettista fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Sosiaalisesti kestävässä yhteiskunnassa kunnan kaikilla väestöryhmillä on mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä ja osallisuuteensa. Sosiaalisesti kestävä kehitys toteutuu luonnon kantokyvyn rajoissa ja hyvinvoinnin edellytykset siirtyvät sukupolvelta toiselle. Se tarkoittaa myös samanarvoisuutta hyvinvoinnissa, terveydessä, kulttuurissa ja osallisuudessa sekä oikeudenmukaista kohtelua. Merkityksellisintä on, että kehitys on ekologisesti kestävä ja sosiaalisesti oikeudenmukaista (Kuntaliitto 2022, THL 2021).

EKOLOGINEN KESTÄVYYS on ekosysteemien toimivuuden ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä sekä ihmisen toiminnan sopeuttamista pitkällä aikavälillä luonnon kestävyyskykyyn. Kestävään kehitykseen vaikutetaan myös sillä, kuinka taloudellinen ja muu yhteiskunnan kehitys edistää asukkaiden hyvinvointia (Ympäristöministeriö)

TALOUELLINEN KESTÄVYYS tarkoittaa mm. kuluttajakasvatusta, elinkaari-ajattelua ja ekotehokkuutta (Ympäristöministeriö).

KULTTUURINEN KESTÄVYYS on kulttuuriin liittyvien asioiden kuten kielten, perinteiden ja tapojen vaalimista sekä hyvinvoinnin siirtymistä sukupolvelta toiselle. Kestävä kehitys ylläpitää tulevien sukupolvien toimintamahdollisuuksia luoda kulttuuria. Tämä tarkoittaa sitä, että opimme toimimaan ja kuluttamaan kestävästi, jolloin toimintaympäristömme säilyy elinkelpoisena tuleville sukupolville. Kulttuurisesti kestävässä yhteiskunnassa hyväksytään monimuotoisuus ja kunnioitetaan jokaisen oikeuksia. Asukkaille halutaan taata turvallinen ja kestävä kaupunki sekä asumisympäristö, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus (Kestävän kehityksen keskus).

Kulttuurisessa kestävydessä ymmärretään ihmisten olevan onnellisimpia voidessaan käyttää omia taitojaan ja kykyjään. Hyvään elämään kuuluu hyvät ihmisten väliset suhteet, vuorovaikutus, toiminta yksilöllisten kykyjen mukaisesti ja kokemus lähellä olevista ihmisistä, jotka välittävät ja osoittavat toisilleen kiintymystä (Ympäristöosaava).

Sivulla 14 todettiin taiteen ja kulttuurin edistävän terveyttä ja hyvinvointia. Kun taide liitetään hyvinvoinnin ulottuvuudeksi, siirtyy taide kohti arkipäivää, kauemmas erityisyydestä. Kulttuurinen kestävyys havainnoi jokaisen ihminen luovuuden; jokaisella on oikeus luovuuteen ja jokaiselle ihmiselle löytyy oma tapansa tuoda luovuus esille. Keskeistä kulttuurisessa kehitystyössä onkin saada esiin se, mitä kullekin ihmiselle tai ryhmälle on voimaannuttavaa, tai merkityksellistä (Ympäristöosaava). Kulttuurihyvinvoinnista puhuttaessa on muistettava, että taiteella on itseisarvo, eikä taiteen olemassaoloa saa perustella vain sen välinearvojen kautta.

Taiteen edistämiskeskuksen kuvio *Kulttuurisisällöistä vaikuttavuutta ja kestävyttä* (Kuvio 6.) tuo esille selkeinä osasina, kuinka kulttuuri voi tukea kestävyystavoitteiden saavuttamista. Kuvio toimii erinomaisena oppaana KulttuuriKuopio-ohjelmalle.

Kuvio 6. Culture in the sustainable development goals: A Guide for Local Action. Unesco (2018).
Suomalaiset esimerkit, Antti Huntus, Taiteen edistämiskeskus.

KulttuuriKuopio-ohjelman valmistelu

KulttuuriKuopio-ohjelman valmisteluprosessi

HUHTIKUU 2022

TIEDOTUS

Verkkosivun ja somekanavien avaaminen KulttuuriKuopio-ohjelmalle. Jaettavien esitteiden painatus ja jakaminen.

Sähköpostitiedotus, yli 500 tahoja, jotka myös jakoivat viestiä eteenpäin omille verkostoilleen.

Osallistumisen kanavien avaaminen; kulttuuriluuri, Whatsapp, tekstiviestit, Snapchat, Padlet ja sähköposti.

Media; Savon Sanomat, Viikkosavo, Yliopiston lehti, Ylen paikallisuutiset Tv:ssä, verkossa ja radiossa sekä kaupungin infonäytöt.

TOUKOKUU 2022

KULTTUURIALAN TOIMIJOIDEN HAASTATTELUT, 92 KPL

Kulttuurilaitokset, kaupungin kulttuurityöntekijöitä, oppilaitoksia, alue- ja kulttuurikeskuksia, ammattitaiteilijoita, järjestöjä ja yhdistyksiä, nuorisotoimen työntekijöitä ja muita nuorison edustajia, maahanmuuttajien sekä erilaisten ikä- ja vähemmistöryhmien edustajia sekä -neuvostoja, asukasyhdistyksiä, pitäjäraateja ja muita kulttuurialan toimijoita.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen sisäinen kokous KulttuuriKuopio-ohjelman valmistelusuunnitelmasta.

KESÄ-SYYSKUU 2022

JALKAUTUMINEN JA KYSELYT

Asukkaiden tapaamisia ulkona erilaisissa tapahtumissa ja paikoissa, erilaisten asukasryhmien tapaamisia toimijoiden toimipisteissä, harrasteissa, kouluissa, asukatuissa ja nuorisotiloissa. Jalkautumisen kertoja yhteensä 53, tavoitettu n. 2600 henkilöä ja yksittäisiä toiveita kerätty 4831kpl

Kyselyt, 17 erilaista kyselyä yhteensä, joista osa räätälöitiin eri toimijoille. Kysely käännettiin myös englanniksi sekä venäjän ja arabian kielille.

Toiveiden kerääminen yhteen kaikista osallistumisen kanavista.

Yhteensä toiveita kerättiin yli 10 000kpl

LOKA-MARRASKUU 2022

ASiantuntijatyöpajat

Toiveiden työstäminen asiantuntijajoukolla viidessä työpajassa, jotka oli jaettu ikäryhmittäin 1. Lapset ja nuoret, 2. Aikuiset, 3. Ikääntyneet sekä 4. Maaseutu-alueet ja 5. Yhteistyö kulttuurialan ammattilaisten kesken.

Osallistujia pajoissa oli yhteensä n. 80.

JOULUKUU 2022

Viimeistelevät työpajat ja luonnos

Koko työpäivän kestävä työpaja, johon osallistui 28 Kuopion kaupungin kulttuuriasiantuntijaa sekä päättäjää. Työpajassa viimeisteltiin yhteen asiantuntijatyöpajojen tulokset.

Kansalaistoiminnan palveluiden kulttuuriasiantuntijoiden yhteistyössä aineistoa tiivistettiin edelleen.

Ohjelman luonnoksen kirjoittaminen.

TOUKOKUU 2023 >>

Ohjelman viimeistely ja taitto

SYYSKUU 2023

Ohjelman hyväksyntä

Valmis ohjelma viedään hyväksyttäväksi Hyvinvoinnin edistämisen lautakuntaan sekä Kuopion kaupunginhallitukseen.

HELMIKUU 2023 >>

Kommentointikierrokset

Kaikki ohjelman suunnitteluun osallistuneet toimijat, vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, romanityöryhmä, nuorisovaltuusto, lapsiparlamentti, Hyvinvointiryhmä sekä Kuopion kaupungin palvelualueet ja lautakunnat.

Kuopiolaisten toiveiden teemat

Asukkaiden kulttuuritoiveita kerättiin kesän ja syksyn aikana yli 10 000 kpl. Toiveista nousi esille selkeitä toistuvia aihealueita, eli teemaa. Nämä teemat nostattivat myös eniten vilkasta ja innostunutta keskustelua asukkaiden kesken.

Auttaminen ja yhteisö Kuopiolaiset haluavat tuntea oman naapurustonsa asukkaita paremmin. Kyläyhteisömäinen eläminen ja yhteisön auttaminen kuuluvat useiden ihmisten haaveisiin. Kohtaamisen paikat nousevat esiin erityisen tärkeinä ja niitä toivotaan jokaiselle asuinalueelle.	Tutustuminen Naapureihin halutaan tutustua taustaan katsomatta ja yksinäisyyttä kokevien kuopiolaisten määrä tunnistetaan kasvavana ongelmana. Tutustuminen mielletään helpoimmaksi tekemällä jotain yhdessä kulttuuri-toiminnan parissa.	Mahdollisuuksia kaikille Kuopiolaiset tiedostavat joidenkin asukasryhmien eriarvoiset mahdollisuudet osallistua kulttuuritoimiin. Maksuttomuuden ja matalan kynnyksen toiminnan lisääminen koetaan tärkeänä.	Tilatarve Kohtaamisen ja harrastamisen tiloja kaivataan lisää sekä kattavaa tietoa käytettävistä tiloista varauskäytänteineen. Ammattitaiteilijoilla on pulaa työtiloista, harjoittelutiloista sekä esiintymistiloista.	Uusi osallistumisen tapa Asukkaat osallistuvat asioihin lyhyemmän tähtäimen suunnitelmalla. Tästä syystä toivotaan yhtä viestintäkanavaa, <i>Kulttuurin herkkukauppaa</i>, josta kaikki tapahtumat löytyvät helposti omien hakuehtojen mukaisesti.
Kutsuva kaupunkiympäristö Kuopioon halutaan värikäs ja elävä katukulttuuri. Kulttuuriyllätyksiä kaivataan puistoihin ja kaduille, kauppa- tai kotimatkalke. Elävöitetään Kuopio iloiseksi ja esteettiseksi kaupungiksi muraaleilla, kasvatuslaatikoilla, yhteisillä grillauspaikoilla ja istuskelupaikoilla; asukaspuistoilla. Penkkejä kaivataan kävelyreittien varsille.	Tapahtumia ja musiikkia Yllätyksellisiä, kertaluontoisia, runsaita, monitaiteellisia ja yleensä ulkona tapahtuvia tapahtumia toivotaan eniten. Monipuolinen musiikki liittyy toiveisiin miltei aina. Paikalliset taiteilijat kiinnostavat ja kulttuurilaitoksia toivotaan toimimaan ulospäinsuuntautuneemmin. Kulttuuritapahtumia kaivataan tuomaan ihmiset yhteen sekä tuottamaan iloa ja valoa pimeään talvikauteen.	Kulttuuri sanoittaa Kulttuurin merkitys sanoittajana ja keskustelun nostattajana koetaan suureksi. Taide nähdään monipuolisuudessaan puolueettomaksi ja pelottomaksi kritisoijaksi, ihmisten puolestapuhujaksi ja puolustajaksi. Taide mielletään oivaksi keinoksi herättämään ajatuksia ja ymmärrystä, empatiakykyä. Myös tiedotusta ja opastamista voidaan tehdä oivaltavasti ja kiinnostavasti kulttuuritoimien ja taiteen kautta.	Kulttuurin henkinen merkitys Asukkaat mielestä kulttuurilla on suuri henkinen merkitys. Sana kulttuuri yhdistetään usein sanoihin koti, inhimillisyys, ihminen ja yhteisyys. Kulttuurin tuoman yhteisöllisyyden koettiin luovan asukkaille turvallisuuden tunnetta. Kulttuurilla ajatellaan olevan mahdollisuus tuoda iloa ja kevennystä vaikeisiinkin maailmantilanteisiin.	

Taulukko 2. Kuopiolaisten toiveiden teemat

KulttuuriKuopio-ohjelman kehittämisteemat

Ohjelman kehittämisteemat rakentuivat monipuolisesti kulttuurialan toimijoiden ja asukkaiden osallistamisen kautta. Runsa lukuiset näkemykset ja toiveet on kiitetty alla kehittämisteemoiksi, jotka ohjaavat tulevaa KulttuuriKuopio-kehittämistyötä (Kuvio 10).

Kuvio 10. KulttuuriKuopio-ohjelman kehittämisteemat. >>

Kulttuuri kuuluu meille kaikille

KulttuuriKuopio-ohjelman tärkeänä ohjenuorana kulkee asukkaiden mahdollisuudet järjestää kulttuuritoimintaa itse. Omaehtoisen tekemisen rinnalla kehitämme yhteistyössä ammattimaista, esteetöntä sekä monimuotoista kulttuuri- ja taide-toimintaa kaikille yhdenvertaisesti. Huomiomme keskiöstä löytyy osallisuus ja yhteisöllisyys: kulttuuritoimiin ja toisiimme tutustuminen sekä kulttuurin tekeminen, kokeminen ja tuottaminen. Emme myöskään unohda matalan kynnyksen osallistumisen mahdollisuuksia. Haluamme kertoa, että Kuopion kulttuuritoimijoiden ovet ovat asukkaille auki ja kannustaa aivan kaikkia kuopiolaisia uskaltautumaan mukaan kulttuuriyllätyksiin.

KulttuuriKuopio-ohjelman teemat

Taulukko 3. Kulttuuri kuuluu meille kaikille-teeman kehittämislinjaukset ja toimenpiteet

Kehittämislinjaukset	Toimenpiteet
Mahdollistaminen	Mahdollistamme asukkaiden itse järjestämät kulttuuritapahtumat tarjoamalla tapahtumien järjestämiseen liittyvää neuvontaa, tietoa tuotantotuista ja talkoorahoista. Kehitetään Meidän Kuopio – festivaalia tapahtumalliseksi sateenvarjoksi. Kehitämme tapahtumatuki-kokonaisuuksien mahdollisuuksia, panostaen pienten tapahtumien syntymiseen ja kehittymiseen.
	Kehitämme lähiökulttuurin mahdollisuuksia sekä harrastamisen saavutettavuutta lähiöiden asukkailla.
	Tuomme saavutettavasti tietoa käytettävissä olevista tiloista, kehitämme lupakäytänteitä sekä tiedotamme kulttuurilaitosten palveluista sisältöyhteistyömahdollisuuksineen.
	Kokoamme välinepankin, josta asukkaat voivat lainata välineitä tapahtumien järjestämiseen.
Tutustumisen tilaisuuksia kulttuurilaitosten ja kulttuuritoimijoiden toimintaan	Tarjoamme mukavia maistiaisja; edullisia tai maksuttomia tutustumisen tilaisuuksia kulttuurilaitoksiin ja -toimintaan. Edistämme kulttuurilaitosten jalkautumista asuinalueiden järjestämiin tapahtumiin. Järjestämme kulttuurilaitosten ja eri toimijoiden yhteistyöllä erilaisia kynnyksettömiä, saavutettavia ja esteettömiä kulttuuriyllätyksiä sisätiloissa sekä ulkona.
	Tuomme tapahtumia eri ikäisten asukkaiden luokse internetin välityksellä (striimaukset, tallenteet, interaktiivisuus). Varmistamme, että kulttuurilaitosten verkkoyhteydet täyttävät edellytykset toteuttaa striimauksia.
	Kehitämme kaikille ikäryhmille kaveritoimintaa yksilö- ja ryhmätasolla, jonka avulla on helpompi lähteä tutustumaan kulttuuritoimiin, esimerkiksi kulttuuriluotsi- ja kulttuurikaveritoimintaa. Kulttuuriluotsit ovat kaupungin kouluttamia kulttuurista kiinnostuneita vapaaehtoistoimijoita, joita voidaan pyytää ikääntyneen seuraksi kulttuurikohteeseen. Kulttuurikaverit ovat vapaaehtoisia henkilöitä, jotka lähtevät seuraksi kulttuuritapahtumaan, varaavat liput ja tarvittaessa avustavat tapahtumapaikalle.
	Kaikukortti otetaan käyttöön. Kaikukortin avulla parannetaan taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien nuorten, aikuisten, perheiden ja ikäihmisten mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja harrastaa taiteen tekemistä.
	Kiinnitämme huomion tapahtumien järjestämisessä esteettömyyteen ja esteettömyysasioista tiedottamiseen.
Yhteisöllisiä tutustumisen tilaisuuksia	Suunnittelemme yhteistyöverkostossa asukkailla kynnyksettömiä tutustumisen tilaisuuksia, kohtaamisen mahdollisuuksia ja tutustumista tekemisen kautta. Kehitämme monikulttuurista Kuopiota erilaisin toimenpitein.
Tutustumisen tilaisuuksia harrastamiseen	Suunnittelemme yhteistyössä yhdistysten, järjestöjen ja taiteilijoiden kanssa harrastusten esittelytapahtumia sekä mahdollisuuksia harrastekokeiluihin. Kehitämme Liikkis-rannekkeen kulttuurisisältöä. Liikkis-rannekkeeseen ovat oikeutettuja kaikki alle 20-vuotiaat kuopiolaiset nuoret. Rannekkeella voi käyttää tiettyjen liikuntapaikkojen palveluita, osallistua Kino Kuvakukon näytöksiin teatterin ikärajojen mukaisesti ja saada alennusta Kuopion kansalaisopiston alle 20-vuotiaille suunnattujen kurssien kurssimaksuista.
	Kehittämämme maaseutualueen lapsille ja nuorille mahdollisuuksia jäädä oman asuinalueen koululle harrastamaan koulun jälkeen.

Kuopio kuuluu meille kaikille

Metsät, puistot, katu ympäristö, asuinalueiden rakennukset ja piha-alueet ovat meille kaikille tärkeitä elinpiirimme alueita. Meidän kulttuuriympäristöämme. Kulttuuri lisää kaupunkiluontoomme väriä ja elävyyttä sekä kutsuu asukkaita kohtaamaan taidetta, toisiamme ja omia ajatuksiamme. Kutsuvan kaupunkiympäristön kehittäminen mahdollistaa kulttuuriyllätysten kokemista, virkistymisen tilaisuuksia ja keskustelun paikkoja. KulttuuriKuopio-ohjelman toimintaympäristöön kuuluvat myös erilaiset tapahtumatilat, joiden käyttökäytänteitä kehitämme ja uudistamme.

Haluamme viestiä Kuopion yhdenvertaisuuden ja turvallisemman tilan periaatteita noudattavaksi kaupungiksi, jonka kulttuuriin on jokainen tervetullut. Lisäksi tuotamme osallistumisen tiedot saavutettavasti yhden katon alle, ns. Kulttuurin herkkukauppaan, josta valintoja oman maun mukaan on helppo tehdä. On tärkeää onnistua tuomaan esille koko Kuopion kulttuurin kentän rikkaus. Meillä tapahtuu paljon.

”Kulttuuri lisää kaupunkiluontoomme väriä ja elävyyttä sekä kutsuu asukkaita kohtaamaan taidetta, toisiamme ja omia ajatuksiamme.”

Taulukko 4. Kuopio kuuluu meille kaikille -teeman kehittämislinjaukset ja toimenpiteet

Kehittämislinjaukset	Toimenpiteet
Viestinnän kehittäminen	Laadimme KulttuuriKuopion tavoitteellisen viestinnän ja markkinoinnin suunnitelman sekä toimivimmat viestinnän rakenteet.
	Muodostamme KulttuuriKuopion viestintäverkoston, jonka kanssa laadimme viestinnän vuosikellon ja luomme yhteiset viestintäkäytänteet.
	Kehitämme monimuotoiset viestintäkanavat. Varmistamme, että tiedot ovat saavutettavissa jokaiselle asukasryhmälle ja jokaisessa asuinpaikassa, myös muutoin kuin verkossa.
	Kannustamme asukkaita vertaisviestintään, esimerkiksi nuoret kuvaavat virtuaalikäyntikortteja itsestään. Videoiden esittäminen somessa kutsuu muita nuoria mukaan.
Saavutettavuus	Kehitämme ja rakennamme KulttuuriKuopion omat verkkosivut Kuopion kaupungin uusien verkkosivujen sisälle.
	Verkkosivuilta löytyvät laajat ja kattavat tiedot osallistumisen mahdollisuuksista yhdestä viestintäkanavasta, KulttuuriKuopion verkkosivujen herkkukaupasta. Nostamme esiin myös maaseutualueiden oman arvon ja tarjonnan.
	KulttuuriKuopion verkkosivuilta löytyy mm. tapahtumakalenteri, kulttuuritoimijat ja -paikat, varattavissa olevat tilat varauskäytänteineen, tietoa asukkaille toiminnan järjestämiseen ja kulttuuritoimintoihin osallistumiseen sekä infoa tapahtumien luonteesta, esimerkiksi esteettömyydestä. Tiedotamme myös edullisista viimehetken osallistumisen mahdollisuuksista. Verkkosivuilla nostetaan esille myös pienemmät toimijat ja tapahtumat. Tuotamme verkkosivuille käytännön tietoa kulttuurialan järjestöille, ammattitaiteilijoille ja muille toimijoille mm. hankehauista ja ikäntyneiden kulttuuripalveluiden palveluhausta, sekä kohtautamme palvelun tarjoajia, tarvitsijoita ja käyttäjiä. KulttuuriKuopion uudet verkkosivut käännetään myöhemmin myös englannin kielelle.
Osallistumiseen kannustaminen	Kulttuuri kuuluu juuri sinulle; julistamme Kuopion yhdenvertaisuuden ja turvallisemman tilan periaatteita noudattavaksi kaupungiksi. Kuopion kulttuuriin ovat kaikki tervetulleita mukaan tekemään ja nauttimaan.
	Monimuotoisuuslupaus; viestimme kaikkien arvostavan kaupungin monimuotoisuutta ja kannustamme kaikkia asukkaita erilaisista taustoista osallistumaan yhteiseen toimintaan.
	Kannustamme asukkaita järjestämään omaehtoista kulttuuritoimintaa omille asuinalueille, jolloin toiminta muotoutuu asukkaille parhaiten sopivaksi.
	Nostamme tärkeitä ja ajankohtaisia asioita keskusteluun.
	Huomioimimme tukea tarvitsevien tarpeet viestimällä tapahtumien luonteesta ja tiloista etukäteen kattavasti (esteettömyys, äänitasot, valojen ja savukoneiden käyttö jne).
	Keräämme asukkaiden omia osallistujatarinoita kaikille luettavaksi.

Videoviestintä	Esittelemme kulttuurilaitosten tiloja ja palvelupolkuja videoin. Haluamme herättää uskallusta ja luottamusta tulla mukaan kulttuuritoimiin. Kulttuurin parissa on mukavaa ja mukaan saa tulla rennosti juuri sellaisena kuin on.
	Herätämme mielenkiintoa osallistumiseen lyhyin kulttuurimaistiaisvideoin

Kehittämislinjaukset	Toimenpiteet
Kuopion katuympäristön elävöittäminen	Haluamme värittää Kuopion iloiseksi ja kutsuvaksi. Kehitämme mahdollisuuksia lisätä julkista taidetta ja muraaleja esimerkiksi toteuttamalla yhteistyönä paikallisten toimijoiden kanssa maalaus- ym. taideprojekteja eri kaupunkikohteissa.
Kaupunkiympäristö kutsuu yhteisöllisyyteen	Kartoitamme mahdollisuuksiamme lisätä Kuopioon kutsuvia paikkoja, jonne asukkaat voivat tulla ulos viettämään aikaa toistensa seurassa. Suunnittelemme asukaspuistoja, joista löytyy paikkoja ruokailuun, ruoan kasvatukseen, grillailuun, leikkiin, pelailuun ja istuskeluun.
	Kartoitamme ja kehitämme maksuttomien julkisten wc-tilojen, vesi- ja sähköpisteiden lisäämistä puistoihin sekä penkkien lisäämistä kävelyreiteille.

Kehittämislinjaukset	Toimenpiteet
Uudistetut tilakäytänteet	Kehitämme olemassa olevien tilojen käyttömahdollisuuksia sekä varauskäytänteitä. Kiinnitämme huomion tilojen monikäyttöisyyteen.
	Huomioimme uusia tiloja rakennettaessa monipuoliset käyttötarpeet (koulut, kirjastot, päiväkodit). Kehitämme ulkotilojen käyttömahdollisuuksia ja niiden saatavuutta.
	Kehitämme tilaverkostoja, tilojen jakamiskäytänteitä ja mahdollisuuksia käyttää tyhjillään olevia tiloja väliaikaiseen pop-up-käyttöön.
	Kiinnitämme huomion nuorten ”hengailupaikkojen” löytymiseen kaikilla asuinalueilla vapaan, ei-ohjatun tekemisen mahdollistamiseksi.
Kulttuurin tilaratkaisut	Edistämme tilaratkaisuja mahdollistamaan kulttuuritoimintaa ja hyödynnämme lähtökohtaisesti kaupungin olemassa olevia tiloja.
	Laadimme yksityisten kulttuuritilojen käyttömahdollisuuksien kriteerit ja periaatteet.

**”Kutsuvan
kaupunkiympäristön
kehittäminen
mahdollistaa
kulttuuriyllätysten
kokemista”**

Kulttuuri tehdään yhdessä

Monipuolinen KulttuuriKuopio rakentuu yhteistyössä. Keräämme asuinalueiden toimijat yhteiseen kehittämistyöhön ja kasvatamme Kulttuurifoorumin kulttuuriyhteistyöverkostojen laajemmaksi kokoontumisareenaksi. Osaamisen ja voimavarojen jakaminen palvelee kaikkia. Tutustumalla toisiimme keskustellen, voimme ideoida parhaat toimet yhdessä sekä liittyä mukaan tekijöinä toistemme toimintaan. Vahvistamme Kuopion kaupungin omaa toimintaa sekä kulttuurilaitosten yhteistyömahdollisuuksia. Edistämme kulttuurialan toimijoiden toimintamahdollisuuksia muun muassa yhteistyöverkostoin, tarjoamalla auttavaa käytännön tietoa ja kehittämällä prosenttitaidetta laajentumaan esimerkiksi kulttuuritoimiin.

Pidämme keskustelun kanavat auki asukkaisiin edelleen, koska haluamme että KulttuuriKuopio on jatkossakin osallistava, kiinnostava ja meidän kaikkien yhteinen.

Taulukko 5. Kulttuuri tehdään yhdessä-teeman kehittämislinjaukset ja toimenpiteet

Kehittämislinjaukset	Toimenpiteet
Kulttuurifoorumi	Kulttuurifoorumin kehittäminen. Laajennamme Kulttuurifoorumia kutsumalla kulttuurialan toimijat ja kulttuurilaitokset yhteistyöverkostoksi säännöllisiin tapaamisiin. Tapaamisten tavoitteena on tutustuminen, tiedon ja kokemuksen välittäminen sekä yhteisen asukkaille suunnatun toiminnan kehittäminen. Foorumin verkostotoiminta edistää kulttuuritoimijoiden työmahdollisuuksia myös kehittämällä yhteisiä hankehakuja.
	Kulttuurifoorumissa tarkastellaan KulttuuriKuopio-ohjelman etenemistä ja onnistumista vuosittain.
	Laadimme Kulttuurifoorumissa vuosikellon, johon suunnittelemme monimuotoista sekä yhteisöllistä matalan kynnyksen toimintaa, tutustumisen tilaisuuksia ja kulttuuriyllätyksiä vuoden ympäri. Vuosikellon avulla minimoimme päällekkäisyydet sekä pystymme sujuvammin yhdistämään ideoitamme yhteiseksi toiminnaksi. Vuosikellon toimenpideideoina käytämme asukkaiden toiveita KulttuuriKuopio-ohjelman toivepankista (liitteet 1. ja 2.).
Kaupungin kulttuuri-toimijoiden yhteistyö	Kehitämme palvelualueiden sekä kulttuurilaitosten yhteistyömahdollisuuksia, toimia ja toimintoja. Liitämme yhteistyöverkostoon myös koulutusorganisaatiot, monikulttuuriset toimijat, erilaiset järjestötoimijat, yrityksiä sekä kärkitapahtumien järjestäjiä. Myöhemmin verkostoihin pyritään lisäämään myös kansainvälisiä toimijoita.
Kulttuuritoiminnan / Taiteellisen toiminnan edistäminen	Edistämme taiteilijoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden toimintamahdollisuuksia muun muassa yhteistyöverkostoin, tarjoamalla auttavaa käytännön tietoa ja kehittämällä prosenttitaidemallia tuomaan mahdollisuuksia asukkaille suunnattuihin tapahtumiin ja toimintoihin.
Asuinaluemalli	Aktivoimme asuinalueiden toimijat (asukasyhdistykset, kyläyhdistykset, pitäjäraadit, yritykset, seurakunnat, järjestöt yms) yhteistyöhön. Kehitämme yhteistyöverkoston rakenteen, niputamme palvelutuotteita hyödyntämään yhteisesti eri asuinalueita sekä laadimme alueiden tapahtumien ja viestinnän vuosikellon.
Auttamisen malli	Kehitämme vapaaehtoistoiminnan toimintamallia selkeäksi ja helpoksi kaikkien halukkaiden asukkaiden osallistua. Tämä onnistuu esimerkiksi viestimällä ja vapaaehtoistyö.fi-sivuston toiminnasta sekä paneutumalla yhteisesti sivuston käyttöön ja vapaaehtoisverkoston täydentämiseen.
Yhteistyö asukkaan kanssa	KulttuuriKuopio on osallistava, kiinnostava ja meidän kaikkien yhteinen. Haluamme pitää yhteiskehittämisen sekä keskustelun kanavat auki ja osallistaa asukkaita yhteistyöhön. Kehitämme palautekanavien saavutettavuutta sekä suunnittelemme vuosikelloon keskustelun ja osallistumisen tilaisuuksia.

KulttuuriKuopio-ohjelman toimeenpano

Ohjelman toteutus

KulttuuriKuopio-ohjelma on tehty vuosille 2023–2030.

Ohjelman toteutus alkaa toimien koordinoimisella ja aikataulutuksella. Tässä vaiheessa keskitytään yksityiskohtaisten toimenpiteiden laatimiseen kehittämislinjausten mukaisesti sekä työnjakoon.

Liitteinä löytyvistä toivepankeista nostetaan uusia toimenpiteitä toteutukseen resurssien mahdollistaessa.

Ohjelman etenemisestä tiedotetaan KulttuuriKuopio-verkkosivujen ja sosiaalisen median kautta.

Ohjelman seuranta

Seurannan, päivityksen ja tiedon keräämisen toimintamallia kehitetään yhteistoiminnassa kulttuuritoimijoiden kanssa.

KulttuuriKuopio-ohjelman toimenpiteitä seurataan hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen raportoinnin yhteydessä.

KulttuuriKuopion ohjelman toimenpiteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain yhteistyössä eri toimijoiden kanssa Kulttuurifoorumissa. Foorumin jäl-

keen laaditaan ohjelman edistymisestä raportti, jossa esitellään myös mahdolliset sidosryhmien esiin tuomat kehittämistarpeet. Raportti toimitetaan Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen johtotiimille, Kuopion kaupungin hyvinvointiryhmälle sekä hyvinvoinnin edistämisen lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle.

Vuosittaisen seurannan yhteydessä kartoitetaan asukkaiden ja toimijoiden kokemuksia ohjelman arviointia varten.

KulttuuriKuopio-ohjelma päivitetään vuonna 2031 jolloin ohjelman eteneminen ja onnistuminen arvioidaan syvemmin ja laajemmin. Päivitetty KulttuuriKuopio-ohjelma toimitetaan hyvinvoinnin edistämisen lautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi.

Mittarit

Onnistumisen mittareina käytetään laadullisia sekä sisällöllisiä mittareita. Laadullisina menetelminä käytetään asukkaiden ja verkostojen kokemuksia sekä kulttuurialan toimijoiden havaintoja. Lisäksi tarkastellaan sisällöllistä onnistumista mm. kuinka ajankohtaista, eettistä, eri väestöryhmiä huomioivaa, saavutettavaa, esteetöntä tai monikeinoista ja -muotoista toiminta on ollut. Mittareita kehitetään, toteutetaan ja seurataan paikallisesti sekä valtakunnallisesti.

**”Monipuolinen
KulttuuriKuopio
rakentuu
yhteistyössä.”**

Liite 1. Toivepankki, asukkaiden eniten toivottuja yksittäisiä toiveita asukasryhmittäin

Kulttuuritoimijat nostavat listoilta toiveita toimenpiteiksi resurssien mukaisesti.

Listan ideoista saa kuka tahansa vapaasti poimia toimia oman toiminnan kehittämiseen.

LAPSIPERHEET

- Ohjattua toimintaa leikkipuistoihin, lapsilla tekemistä ja aikuiset voivat tutustua sekä saada aikuisseuraa (kotona pienten lasten kanssa olevat vanhemmat kertoivat kokevansa usein yksinäisyyttä).
- Kunnolliset leikkipuistot kaikille asuinalueille. Leikkipuistoihin vessat ja mielellään vesipiste ja varjoa. Roskiksia enemmän puistoihin ja kaupungille.
- Puistoruokailu kesällä Kuopioon pääkaupunkiseudun malliin, joillekin lapsille puistoruokailu on ainoa mahdollisuus saada lämmintä ruokaa koulujan ulkopuolella -> tärkeää huolenpitoa. Muillekin mukava yhteisöllinen asia syödä yhdessä ulkona.
- Perheentalotyyppistä toimintaa asuinalueille, perhekerhoja, vauvakahveja tms.
- Lähiöihin pienempiä tapahtumia, että tutustuisimme naapureihin ja saisimme kavereita lapsillemme.
- Tekemistä sisätiloihin erityisesti räntäkausiin, paikkoja, joissa lapset saavat purkaa energiaa ja tavata muita.

- Lisää kaikkea, kunhan vaan jotain tapahtuu, vaikka jotain pientäkin.
- Harvat suuret tapahtumat ovat aivan liian täynnä, herkemmät lapset eivät viihdy.
- Lasten musiikkitapahtuma, perhepicnic puistossa, pomppulinna ja puuhapisteitä. Lasten konsertit, muskari, lastenteatteri ja moniaistillinen taide. Luontoon sijoittuvia kokemuksia.
- Harrasteiden esittelyä videoin.
- Kattava tiedotus tekemisestä ja tapahtumista yhdestä paikasta verkossa.
- Edullisuus, tai ilmaisuus on tärkeää monille.

ALAKOULULAISET

- Paljon monipuolista ja satunnaista puuhaamista saman ikäisten lasten parissa, aikuisen kanssa. Tekemistä, kokeilemista ja katsomista.
- Ammattimaisia ohjaajia monipuoliseen toimintaan ja erityisesti satunnaiseen taidetoimintaan kaivataan lisää.
- Nuorisotaloja, tai muita vastaavia paikkoja tekemiselle toivotaan enemmän, erityisesti maaseudulla. Nuorisotaloja toivotaan auki myös viikon-

loppuisin.

- Maaseutualueella tarvitaan kuljetuksia koulusta kotiin myöhempään kelloaikaan, että harrasteisiin pystyttäisiin osallistumaan.
- Suomen harrastamisen mallin laajentamista: koulujen tilat harrastamiseen avoimiksi myös illemmalla, että kaikki opettajat pääsevät opettamaan (kaikilla ei mahdollisuutta tulla virka-aikaan).
- Kokkikursseja, tanssikursseja (pojille ei löydy tanssia, kuten hip hopia) ja ohjattua kiertelyitä luontopoluilla. Tapahtuma, jossa voisi kokeilla erilaisia harrastuksia
- Viikonlopuille kivaa tekemistä lapsiperheille, koko perheen tapahtumia, että kaikki viihtyvät yhdessä.
- Edullisia tai ilmaisia tapahtumia, ei tarvitse olla isojakaan.
- Tiedotus yhdestä paikasta kaikista harrastuksista ja tapahtumista, yhdistykset ja järjestöt mukaan.

YLÄKOULULAISET

- Yläkoululaisten toiveista tulee valikoidumpia alakoululaisiin verrattuna. Kaikkein eniten toivotaan paikkoja, joissa voi tavata oman ikäisiä ihmisiä rauhassa pelaillen tai vaan oleillen.
- Päihteettömiä edullisia tapahtumia, eristyneesti alaikäisten musiikkifestareita.
- Harrastamisen kokeiluita.
- Tutustumisen tilaisuuksia uusiin ystäviin (yksi-näisiä nuoria on paljon, eikä nuorisotaloille tulementyä yksin).
- Höntsäkulttuurin lisäämistä, matalan kynnyksen kokeiluita ja omaehtoista harrastamista.
- Höntsäliikuntaa ja pelailua; koris, sähly, biljardi. Toivotaan lisää pelipöytiä ja salivuoroja nuorisotaloille sekä kouluille. Koulujen liikuntasalien käytön parempi mahdollisuus nuorisolle/nuorisotaloille.
- Skeittiramppeja toivotaan lisää, sekä toista skeittihallia Kuopioon.
- Moposuora ja mopokerho, jossa oppisi itse turvallisesti rassaamaan mopoja.
- Bänditiloja lisää, niistä on pulaa.
- Discoja nuorisotaloilla tai kouluilla.
- Graffitiseiniä.
- Leffafestareita (erilaisia genrejä). Leffailtoja nuokkareille tai kouluille. Ulkoilmaleffoja. Kuva-kukkoon nuoria kiinnostavia elokuvia.
- Kokkaus, leipominen, eri kulttuurien ruokien maistelu ja yhdessä syömistä (moni nuori kokee

olevansa nälkäinen koulun jälkeen ja iltaisin).

- Nuorten päivä ravintoloissa, edullisempia kokeiluannoksia ja nuoret tervetulleita
- Valokuvaus, videokuvaus, videoiden editointi.
- Edullisuus ja ilmaisuus tärkeää. Bussilippuihin ei aina varaa, joten toimintaa toivotaan eniten lähelle omaa kotia.

OPISELIJAT

- Ystävien kanssa oleilu ja liikuntapalvelut kiinnostavat eniten. Lisäksi kiinnostaa musiikki, keikat ja festarit.
- Yhteistä tekemistä opiskelijaporukalla sekä oleilupaikkoja heillekin, jotka eivät ole kiinnostuneet biletyksestä.
- Harrastustoimintaa oppilaitoksille: osallistuminen omana ryhmänä, tutustumisen tilaisuuksia, tanssi, musiikki, kehollinen ilmaisu, höntsäkulttuuria ja -liikuntaa.
- Leffafestareita eri genret, ulkoilmaleffat. Leffoja oppilaitoksiin.
- Ilmaisia kulttuuripalasia: teatteria ja musiikkia puistoihin tai torille.
- Päihteettömät nuorten festarit; erilaiset genret, maailmanmusiikkia, paikalliset bändit esille, open stage (mitä vain esityksiä), runoutta, video- ja sanataidetta
- Kuopio kutsuvammaksi, värikkäämmäksi ja nuorille omaksi. Nuorten puisto keskustan alueelle,

jonne nuoret voivat itse suunnitella tekemistä ja jonne he ovat aina tervetulleita istuskelemaan. Värejä kaduille ja talojen seinille. Hedelmäpuita puistoihin, niittyalueita. Graffitiseiniä.

- Kulttuuritalo, jonne nuoretkin kokevat olevansa tervetulleita ja jossa on rennompia tapahtumia. Kulttuuritalossa voisi tutustua erilaisiin ihmisiin.
- Kuopio näkyvästi yhdenvertaisuuden ja turvallisemman tilan periaatteita noudattavaksi kaupungiksi. Kaikkia marginaaleja huomioiva Kuopion kulttuuri.
- Ulkomaisia vaihto-oppilaita kiinnostaa eniten tutustuminen suomalaiseen kulttuuriin, Suomen maahan, erityisesti Lappiin, sekä talviurheilulajien kokeileminen. Kansanmusiikki, suomalainen taide ja ruoka kuuluvat kulttuurikiinnostukseen.
- Bänditiloja.

TUKEA TARVITSEVAT NUORET

- Tukea tarvitsevilla nuorilla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. syrjäytyneitä, mielenterveys- ja päihdeongelmaisia nuoria ja niitä seksuaalivähemmistöihin kuuluvia nuoria, jotka eivät välttämättä tunne oloaan turvallisesti muiden joukossa. Monille kotoa poistuminen

on haasteellista. Yksinäisyys ja turvaverkoston puute on näkyvää.

- Yhteisiä retkiä pienryhmissä, myös pidempikestoisia 4-5pv.
- Kävelyt ja tekeminen luonnossa, rauhoittavaa, kaikille sopivaa ja sallivaa tekemistä, esim. laavulle esityksiä. Tarve yhteisötaiteilijatoimintaan Vinkkeliin ja Tyttöjen talolle.
- Itseilmaisun keinot kiinnostavat, maalaaminen, sanataide, valokuvaaminen, videointi. Erilaisia taidepajoja turvallisessa paikassa. Matalan kynnyksen rento tekeminen.
- Osallistumisen mahdollistaa parhaiten säännöllisyys, tuttu pieni ryhmä, tuttu paikka ja tuttu ohjaaja. Yksinäisiä on paljon, tarvitaan tutustuttamista tekemisen ohella. Yhteisöllisyys ja vertaistuki ovat tärkeitä.
- Poikien taloa toivotaan Tyttöjen talon rinnalle.
- Kaikkia marginaaleja huomioiva Kuopion kulttuuri. Kuopio näkyvästi yhdenvertaisuuden ja turvallisemman tilan periaatteita noudattavaksi kaupungiksi.
- Sateenkaarikahvila, tai muuta sateenkaarinuorten toimintaa ja tapahtumia.
- Edullisuus, ilmaisuus. Matala kynnys osallistumiseen. Saa osallistua sivummalta katsoen, tai tehdä. Ei sitoutumispakkoa.
- Selkeät ja kattavat tiedot tapahtumasta/toiminnasta. Tieto mitä tapahtuu, kenelle tarkoitettu, kauanko kestää yms.

- *Mukava paikka on semmoinen missä saa olla rauhassa ja turvassa ja 3-5 hengen ryhmä on ihan kiva. Luontokin on mukava paikka.*

TUKEA TARVITSEVAT LAPSET JA NUORET

- Omaa ryhmän (esim. vammais- ja neuropsykiatrisia haasteita omaavat ryhmät) harrastustoimintaa omassa tilassa, esim. iltapäivätoimintaa ja erilaisia kerhoja. Osallistuminen toimintaan vaatii usein tutun rauhallisen paikan, tutussa seurassa, eli pitkäkestoista ja toistuvaa toimintaa.
- Taideryhmä vammaisille ja neuropsykiatrisia haasteita omaaville lapsille ja nuorille, jossa kaikkien ei olisi pakko tehdä samaa asiaa, vaan omien mielenkiinnon kohteiden mukaan. Pelailua, video- ja valokuvaus.
- Vammaisryhmille enemmän tilaisuuksia uimiseen.
- Museovierailut, musiikki ja teatteri kiinnostavat, mutta lyhyempinä esityksinä oman ryhmän (esim. vammais- ja neuropsykiatrisia haasteita omaavat ryhmät) kera. Lisähenkilökuntaa sovitusti paikalla vierailuiden aikana. Teatterille kulisikierroksia.
- Yhtenäiset mahdollisuudet osallistua tapahtumiin, tarve olla tavallinen asukas muiden lasten ja nuorten kanssa. Voida tulla mukaan yhteiseen, niin, että **erityistarpeet on osattu huomioida**. Esitysten äänet, valot ja esimerkiksi savukoneen

käyttö on mietitty kaikille sopiviksi ja viestitty kattavasti. Esteettömyys kaikkiin yleisiin tapahtumiin.

- Kuopio julistettu näkyvästi yhdenvertaisuuden ja turvallisemman tilan periaatteita noudattavaksi kaupungiksi.
- Sellainen toiminta, jossa voisi kokea olevansa samalla viivalla muiden perheiden kanssa. Ettei olisi erityisryhmien jotain, vaan erityiset voisivat olla muiden mukana niin että heidät olisi otettu huomioon. Kukaan lapsi ei halua kokea olevansa erilainen.
- Joku olisi suunnitellut valmiin ohjelman vaikkapa musiikkikeskukselle, olisi ruokailut ja vanhemmille myös hetki omaa aikaa. Voisi kokea olevansa ihan vaan vanhempi, eikä erityislapsen vanhempi. Tai joskus vaikka teatterilla tai elokuvissa olisi lastenhoito järjestetty, joku paja samaan aikaan, niin että tarvittaessa joku tulisi hakemaan, jos lapsella hankalaa.

IKÄÄNTYNEET

- Yhdessäolo on kaikkein tärkeintä. Kohtaamisen paikka lähellä kotia, että tulisi lähdettyä liikkeelle joka päivä.
- Kohtaamisen paikassa järjestetään yhteisten toiveiden mukaista toimintaa, kahvitellaan, harrastetaan, suunnitellaan yhteisretkiä, autetaan toisia ja tutustutaan.

- Penkkejä keskustan alueelle, lähiöiden keskuksiin, kävelyreittien varrelle, että uskaltaisi huonokuntoisempikin lähteä kävelylle. Penkit ovat levhättämisen paikkoja ja samalla tarjoavat mahdollisuuden jutusteluun ja elämän menon tarkkailuun.
- Kulttuurin ja liikkumisen yhdistäminen (historia- ja kulttuurikävelyt).
- Yhteiskuljetukset kulttuuriesityksiin ja (luonto) retkille.
- Musiikki, erityisesti yhteislaulu ja karaoke sekä tanssit.
- Monimuotoiset tapahtumat.
- Muisteloitamat, historiakatsaukset, vanhojen valokuvien katseluillat ja luennot.
- Ikääntyvien auttamiseen malli. Muistutusapua muistisairaille. Liikuntarajoitteisille kuljetus- tai kävelytysapua.
- Toive auttaa muita ikääntyneitä. Halu tuoda oman harrasteryhmän esityksiä palvelutaloihin.
- Ikääntyvien oma tahto, muistetaan vuorovaikutteinen kuuleminen.
- Maksuttomuus ja edullisuus tärkeää pieneläkeläisille.
- Kattava tiedotus kaikesta tekemisestä muuallakin kuin verkossa.

AIKUISET

- Selkeä enemmistö aikuisista vastaajista kokee, että Kuopion kulttuuritarjonta on hyvää ja vähin-

tään satunnaiseen osallistumiseen on varaa.

- Toiveet liittyvät useimmiten ei-sitoutuneisuuteen, spontaanimpaa, vapaampaa ja rennompaa tapaa osallistumiseen kaivataan.
- Kaupunginosatapahtumia kaiken ikäisille. Tutustumisen tilaisuuksia naapurustoon. Yhteisöllisyys kiinnostaa ja siitä koetaan pulaa. Monikulttuurisiin asukkaisiin tutustuminen nousee toiveissa esille usein.
- Auttamiseen malli. Ikääntyneet, vähävaraisten lapsiperheiden osallistumisen mahdollisuudet, yksinäiset ja yksinäistyminen huolettaa.
- Asukastila jokaiseen lähiöön, kohtaamisen tila kaiken ikäisille, helppoa harrastamista ja tutustumista. Nykyiset asukastuvat mielletään ikääntyneiden tiloiksi, ei kutsu aikuisia, perheitä, tai varsinkaan nuoria.
- Tapahtumia, teatteria ja musiikkia kaduille ja puistoihin, kulttuuri ulos värikkäästi ja runsaasti. Monitaiteellisia tapahtumia, sekoitetaan kulttuurilaitoksia yhteen. Musiikin eri genret, jazzia, bluesia ja maailmanmusiikkifestivaaleja.
- Ruokakulttuuri kiinnostaa, eri kulttuurien ruoka, makujen maistelu ja ruoan laittaminen yhdessä.
- Tekemistä syksyyn ja talveen, selätetään pimeä kausi kulttuurilla. Valotaidetta pimeisiin päiviin. Syyskauden avajaiset, juhliitaan uutta vuodeaikaa, eikä masennella kesän loppumisesta.
- Kulttuuritalo Kuopioon. Kulttuuritalo on myös keskustelun puolueeton paikka ja sellainen on

todella tärkeää.

- Kutsuva kaupunkiympäristö, lähiöissä yhteisiä istuskelupaikkoja, kasvatuslaatikoita, grillipaikka, ilmaiset WC:t, sähköpisteet ja juokseva vesi. Ympäristö esteettiseksi muraalein, julkista taidetta lisää.
- Innostetaan asukkaita toimimaan yhteisen hyvän eteen kulttuurin keinoin oivaltavammin ja hauskasti; ruokahävikki, kasvisruokailu, ekologisuus, kulutuskäyttäytyminen jne.
- Kulttuuritoimista mukavaa virkistystä, mahdollisuuksia tutustua ihmisiin, uusia kokemuksia ja 'elämän rikastumista'. Uusien asioiden kokeilemisen kautta pysyviä positiivisia tapoja. Mahdollisuus tutustua kulttuuriin, kynnyksettömän kokeilemisen mahdollisuus. Ilmaispäivät museoihin.
- Tiedotus tapahtumista ja osallistumisen mahdollisuuksista yhdestä paikasta selkeästi.

MONIKULTTUURISET ASUKKAAT

- Eniten toivotaan monikulttuurikahvilaa, paikkaa, jossa monikulttuuriset asukkaat voivat tavata toisiaan sekä muita kuopiolaisia. Kulttuurikahvila olisi turvallinen kohtaamisen sekä tutustumisen paikka, ennakoluuloton ja syrjimätön tila.
- Yksinäisiä maahanmuuttajia on paljon, suomalainen kulttuuri olla erillään on vieras ja vaikea monille maahanmuuttajille. Tutustumisen tilai-

suuksia toivotaan tekemisen yhteyteen ja hyvä tekeminen useimpien mielestä on ruoka ja ruoan laittaminen, metsäretket tai jalkapallo. Kielen oppiminen tekemisen ohella ja suomea puhuvan osallistujan kanssa kiinnostaa.

- Tutustuttamista toivotaan kulttuuriin ja kulttuuritarjontaan, kulttuurin lisäämistä kotoutusprosessiin.
- Myös toimintakulttuuriin tutustuttaminen koetaan tarpeelliseksi, pienet suuret asiat esim. mistä ovesta bussiin mennään sisälle.
- Toiveissa on usein kotouttaja- ja kulttuurikaveri. Ensimmäisten askeleiden tuki osallistumiseen.
- Toimintaa toivotaan eniten perhekeskeisesti lasten toiminta edellä.
- Tiedotus yhdestä paikasta kattavasti vähintään englannin kielellä.
- Kuopio julistettu näkyvästi yhdenvertaisuuden ja turvallisemman tilan periaatteita noudattavaksi kaupungiksi.
- Edullisuus ja maksuttomuus osallistumiseen on tärkeää monille.

AIKUISTEN TUKEA TARVITSEVAT RYHMÄT

- Toiveissa ilmapäivät museoihin, ilmaisia pajoja kirjastolle, pieniä ilmaisia musiikkitapahtumia ulkona. Ilmapäivien säännöllisyys koetaan erityisen merkittäväksi, koska satunnaisista ilmapäi-

vistä ei saada ajoissa tietoa (ei ole älylaitteita eikä välttämättä kotiakaan, jonne saisi Viikkosavon).

- Tilaa toivotaan vammaisväestölle yhteiseen olemiseen ja vaikkapa pelailuun. Harrastusmahdollisuuksia erityisesti vaikeasti vammaisille kaivataan. Halutaan osallistua myös julkisiin tapahtumiin ja toivotaan parempaa esteettömyyttä. Avustajatoimintaa myös vapaa-ajan toimiin. Kattava tiedotus esteettömyydestä tarpeen.
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujille on tärkeintä tuttu paikka, jonne tulla toimimaan tai tapamaan muita. Kulttuuripaja Luode sekä Keltsu tarjoavat mahdollisuuksia kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen kaikille. Luoteen ja Keltsun kaltaisen toiminnan laajentamista toivotaan, koska bussilippu keskustaan maksaa monille liikaa. Vastaavaa toimintaa tarvitaan myös iltoihin sekä viikonloppuihin. Yhteisötaiteilijaa kaivataan Luoteeseen, Keltsuun sekä Mielenterveyden tuki ry:lle.
- Edulliset yhteisretket kulttuurilaitoksiin kiinnostavat kaikkia haastateltuja tukea tarvitsevia ryhmiä.
- Vastaajista suurin osa oli vähävaraisia, mahdollisuudet maksuttomaan osallistumiseen on tärkeää.
- Tiedot kattavasti yhdestä paikasta, myös muulla tavalla kuin älylaitteilla.
- *Keskusteluryhmiä, joissa voisi keskustella siitä elämästä, jota ei löytynyt.*

Liite 2. Toivepankki, asukkaiden yksittäisiä kiinnostavia toiveita

Kulttuuritoimijat nostavat listoilta toiveita toimenpiteiksi resurssien mukaisesti.

Listan ideoista saa kuka tahansa vapaasti poimia toimia oman toiminnan kehittämiseen.

- Open stage-tapahtumia, joissa pääsee tutustumaan paikallisiin bändeihin, harrastajaesityksiin, sanataiteeseen, opiskelijaesityksiin yms. vertaisesityksiä.
- Ulkoilmaelokuvia puistoihin.
- Leffapicnic Snellmanin puistossa.
- Äiti-lapsi-harrastus molemmille samaan aikaan. Harrastetaan yhdessä, tai erikseen samaan aikaan samassa paikassa jotain kivaa. Yh-vanhemmat eivät muuten oikein pääse harrastamaan.
- Edullisia elokuvaesityksiä koulujen saleihin paikallisille asukkaille, erityisesti nuorille.
- Osallistavan ja yhteisöllisen taideteoksen tekeminen esimerkiksi Snellmanin puistossa, tai muualla julkisissa tiloissa.
- Koko kaupungin kangaspuut.
- Pikkutapahtumia Väinölänniemelle.
- Picnic, ruokakojuja, livemusaa ja uimista "Kesä-vänärilille".
- Hyödynnetään Väinölänniemeä enemmän, se on Kuopion helmi.
- Tapahtumia, joissa saisi kokeilla erilaisia taide- muotoja. Voisi olla vaikka useampi päivä/kerta, että ehtisi kokeilla montaa lajia.
- Kulttuurimessut. Saman katon alla löytyisi kaikki alueen kulttuuritoimijat, -paikat ja -harrasteet.
- Tavisten hyväntekeväisyystapahtuma, kirppis, pisteitä, joissa voi tehdä taidetta ms hyväntekeväisyysmaksua vastaan, konsertti tms.
- Lapsille moniaistillisia taidenäyttelyitä, joissa teoksiin saa koskea. Konsertteja, jonka aikana saa liikkua ja puhua, jos ei jaksa istua paikoillaan. (Haastavaa opettaa lasta nauttimaan taiteesta, kun ei saa koskea, ei puhua, ei juosta, pelkkää hyssyttelyä ja kieltelyä vain).
- Pieni ötökkäkerhopäivä jonnekin puistoon lapsille. Tai muidenkin luontoihmeiden ihmettelykerhoja.
- Videotyöpajoja. Kuinka kuvaat omalla puhelimella, kuinka editoida puhelimen ilmaisapplikaatiolla jne.
- Matalan kynnyksen nuorisobänditoimintaa jo alakoululaisille.
- Tarinatyöpaja.
- Sarjakuvakerho.
- Pienimuotoisempaa lastenteatteria, johon voisivat lapset itsekin osallistua.
- Viitottuja musiikkihetkiä ja viittomakielistä ruoutta.
- Esimerkiksi teatterille vapaampaa ohjelmaa, improa, osallistavaa teatteria.
- Harrastusteatteriviikonloppu/ viikonloput. Osallistujat jakautuvat kahteen ryhmään, jotka tekevät toisilleen käsikirjoituksen. Lopuksi näytelmät esitetään toiselle ryhmälle.
- Pohjois-Savon maakuntapäivän kaltaisia tapahtumia, paljon erilaisia esiintyjiä.
- Jazz-klubi olisi niin huippua. Elävän musiikin klubi. Pienempiä bändejä, erilaisia genrejä. Kansanmusiikkia ja maailmanmusiikki.
- Omppupäivät sadonkorjuu-aikaan, saisi tuoda omia omenia edullisesti myyntiin, puristuttaa omenista mehua, myydä omenaleivonnaisia ja kahvitella yhdessä.
- Yksinkertaisia lettujen-, tai makkaranpaistotapahtumia, syy istuskella yhdessä tuntemattomien seuraan.
- Ilmaisia vilkkupyöräpäiviä.
- Valmiiksi suunniteltuja höntsäpyöräilyreittejä, joita voi seurata omatoimisesti. Reitit kulkisivat Vilkkupyöräpisteiden kautta. Välillä voi pysähtyä tekemään jotain, esimerkiksi tutustumaan kulttuurikohteeseen ja jatkaa sitten taas matkaa.

- Asuinalueille mahdollisuus maalailta yhteisöllisesti alueen sähkökaapit. Taidekävelyt kaapilta kaapille.
- Puistoteatteria lisää. Ihan pieniäkin esityksiä.
- Asuinalueiden joulukauden avajaiset, pienet ja yhteisölliset. Yhden päivän aikana avattaisiin joulu kaikissa lähiöissä vuorotellen. Musiikki mukaan!
- Olisipa kiva, jos Snellmanin museo olisi auki säännöllisesti, edes kerran kuussa kaikelle kansalle.
- Vanhojen Kuopio-valokuvien katselua.
- Eri vuosikymmenten valokuvanäyttelyt, jonne asukkaat voisivat toimittaa omia kuviaan. Voisi olla verkossakin ainoastaan.
- Kangaspaja, ompelupaikkoja, vaatteiden korjauspaikkoja. Tilaan voisi jättää turhia kankaita ja lankoja tms muille käyttöön. Tai korjattavia hyviä vaatteita; korjaapas tästä itsellesi käyttöön. Paikalle jätetyistä tarvikkeista voisi tehdä myös kangaskollaaseja ja muuta taidetta.
- Kulttuurikahvila Valkeisen lammen rannalle. Siellä voisi kahvitella ja sinne saisi tuoda harrastelijaesityksiä, soittoa tms.
- Tanssi-iltoja, räppi, reggaeton ja hiphop.
- Lavatanssit.
- Rollaatoridisco, riittävästi tilaa tanssia rollaattorin kanssa.
- Palapelifestarit. Ihanan rauhalliset. Voisi pelailla, kisailla, tutustua ja vaihtaa palapelejä.
- Pienempiä ikärajattomia musakeikkoja.
- Harrastelijataiteilijoiden messut. Harrastajatai-

denäyttely, luentoja, mahdollisuuksia kokeilla uusia tekniikoita ja välineitä. Harrastusten tuottajat ja järjestöt voisivat olla myös esillä sekä kulttuurilaitoksetkin. Samoilla messuilla voisi tuki olla mukana myös esittävä taide esityksineen.

- Keskustan alueelle hyötypuutarha tai kukkapuutarha, jota kuka tahansa voi käydä hoitamassa ja kastelemassa, työntää kätensä multa. Puutarhassa voisi myös vain istuskella ja nauttia.
- Torille lisää tapahtumia, ihan mitä vaan, paljon ja erilaisia.
- Soittimien kokeilemisen tilaisuuksia kouluikäisille.
- Kulttuuriharrastamista luonnossa. Mennään ruoilemaan metsään, maalaillemaan rannalle jne.
- Tulisipa leikkipuistoon joskus ihan oikeaa kulttuuria, esimerkiksi orkesteri.
- Elävä kirja - tapahtumia. Tutustumista erilaisiin ihmisiin ja kuinka he hahmottavat maailmaa.
- Lautapeli-iltoja kaiken ikäisille, aikuiset ja lapset yhdessä ja erikseen, jatkuvia säännöllisiä peli-iltoja ilman sitoutumista. Kiva tapa tutustua, kun keskittyy peliin, ei muista jännittää uusia ihmisiä.
- Museoissa ja kirjastoissa suunnistusta lapsille, jonkun kartan mukaan etsitään teos/yllätys.
- Askarteluhetkiä kirjaston lastenosastolle.
- Musiikki ja kirjallisuus yhdessä, esim kirjastolla. Pieniä kulttuurituokioita arjen sisään, hengähdyshetkiä.
- Kirjaston satutunteja myös illemmalla, jolloin paikalle pääsisi myös lapset, joiden vanhemmat

käyvät töissä.

- Musiikkiesityksiä kirjaston ala-aulassa.
- Sinkkutapaamisia erilaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Kulttuuri sopisi niin hyvin tähän.
- Sanataidetta. Black poetry. Poetry slam. Runorynnäkö. Poetry open stage-illat. Lyriikankirjoittamisen kurssit. Rappäyslyriikoita.
- Puistoihin niittyalueita. Pörräisalueita. Penkkejä niiden äärelle niittynautiskeluun.
- Lisää erilaisia keskustelutilaisuuksia ja luentoja. Monipuoliset aiheet, eri ikäisille.
- Ekologisuusopettelu, myös miten itse tehdä pesuaineita, kosmetiikkaa jne. Kuinka kuluttaa kestävämmmin. Ihmiset eivät oikeasti tiedä mitä voisivat muuttaa ekologisempaan suuntaan kulutuskäyttäytymisessään.
- Virtuaalitutustumisia eri maihin ja maailmoin.
- Voisiko Kuvakukkoon saada muidenkin manteiden elokuvia kuin Euroopan? Esim. Afrikka ja Aasia.
- Jyväskylän Yläkaupungin yön kaltainen tapahtuma Kuopioon ja yliopisto mukaan. Opiskelijoiden taideskene Kuopioon Jyväskylän malliin.
- Paikka, jossa saisi yöpyä riippumatossa ulkona (ja kuunnella illalla nuotiomusaa).
- Maaseudun kulttuuri mukaan näkyväksi osaksi Kuopion kulttuuria. Kulttuurimatkoja Kuopiosta maaseudulle, ei aina vain toisin päin.
- Streetfood + streetmusic.
- Kulttuurinen hemmotteluilta, suloista musiikkia,

- runoja, naposteltavaa, yhdessä oloa ja loikoilua.
- Kirjallisuustapahtumat, kirjailijavierailut, kirjamessut.
- Parhaina Markkina-aikoina torille jotain esim. Minna Canthiin liittyvää roolileikkiä tms. Markkinoilta puuttuu kulttuurin panos.
- Luontoretkiä ja opastusta: villiruoka, villiyrtit, marjastus, sienestys ja kartanluku. Luontoretkiä ja -kursseja ns. cityihmisille, "nuotiretki untuvikoille".
- Tapahtumia, joissa uusien tai tuntemattomien taiteilijoiden teokset pääsisivät esille.
- Vanhanajan tapahtumia, tanssi, musiikki, vaatteet, työnäytökset jne. Juhlitaan maalaisromantiikkaa.
- Kierroksia lähiöiden taideteoksiin ja merkkipaikkoihin, esimerkiksi Itkonniemen Ite-taide ja Nii-ralan kiveen veistetty naama, missä tällaisia aarteita löytyy ja kuka ne on tehnyt.
- Järveilykulttuuria. Soutelutapahtuma, ongintaa, opastusta mitä ruokaa voi ahvenista ja särjistä tehdä, saaristokarttojen ja -kohteiden esittelyä, yhteinen picnic saarella.
- Voisiko VB-keskus laajentaa erilaisiin valokuvauskursseihin.
- Tapahtumia joissa taiteilijat, taiteen ystävät ja tukijat voivat tavata.
- Kasarmipuiston kivat konsertit takaisin.
- Klassisen musiikin puistokonsertteja, puhallinsoittokuntaa. Pieni lava takaisin.
- Kulttuuritapahtumia, joita tehdään nuorille, nuorten kanssa.
- Necoconin sisartapahtumia pienemmällä mittakaavalla ja useammin.
- Indiemusaa ja elokuvia Kuopioon.
- Kuopiohalliin (tms suurempaan paikkaan) kulttuurisia talvifestareita ja -tapahtumia kesän ulkotapahtumien tilalle.
- Mehudiscot takaisin! Isoja ja pieniä, nuokkari ja jäähalli, kuten 80-90luvulla oli.
- Kuopioon tarvitaan elävä underground-kulttuuri.
- Missä on Kuopion Stand-up scene?
- Eri asioiden aloittelijakursseja aikuisille, ei tarvitse osata, eikä pelätä nolaantumista.
- Lainaa ihminen tunniksi - tutustumisen ja kohtaamisen tilaisuuksia esimerkiksi kirjastolla.
- Speed-friending – tapahtuma.
- Käsityömiittejä. Teatterilla olisi kiva isojen ikkunoiden ääressä kokoontua puuhastelemaan.
- Eri kulttuurien musiikkia, tapoja, kieliä, runoutta, pukeutumista, ruokaa jne esille. romanikulttuurikin mukaan. Tutustumista monenlaisiin kuopiolaisiin, mikä rikkaus!
- Torilavan eteen tanssilattia ja tanssit pystyyn. Vaikka juhannuksena, jos ei muulloin.
- Kielikahvila Kuopioon.
- Kuopion kauneimmista rakennuksista informatiivinen esite jakoon kiinnostuneille.
- Lapsille kulttuuri vielä ihanammaksi osaksi päiväkotia ja koulua
- Hietasalons uuden kodan ja terassin juhannustanssit
- Tapahtumia Kuopion saaristoon ja luontokohteisiin. Laavuteatteri, tai -konsertti.
- Koko perheen kokkikurssit
- Illallinen taivaan alla Valkeisen lammelle

LAPSIPERHEET, JOISSA ON ALLE KOULUIKÄISIÄ LAPSIA

A word cloud of Finnish words. The word 'lapsi' (child) is the largest and most central, in green. Other prominent words include 'leikki' (play), 'perhe' (family), 'aika' (time), and 'viikko' (week). Smaller words include 'harrastus' (hobby), 'koko' (whole), 'tila' (space), 'auto' (car), 'ruokailu' (eating), 'eläin' (animal), 'kaupunki' (city), 'lisä' (extra), 'päivä' (day), 'kuopio' (hole), 'kota' (cabin), 'alue' (area), 'tieto' (information), 'aikuisen' (adult), 'kahvi' (coffee), 'metsä' (forest), 'liikunta' (exercise), 'rauha' (peace), 'luonto' (nature), 'kunto' (fitness), 'yhteys' (connection), 'tosi' (true), 'puisto' (park), 'eril' (different), 'esimerkki' (example), 'toiminta' (activity), 'kesä' (summer), 'kiipeily' (climbing), 'kahvila' (cafe), 'paikka' (place), 'ilma' (air), 'hyvä' (good), 'arki' (everyday), 'käyttö' (use), 'mahdollinen' (possible), 'mahdollisuus' (opportunity), 'kulttuuri' (culture), 'aktiviteetti' (activity), 'sisäleikki' (indoor game), 'koulu' (school), and 'harrastus' (hobby). The words are in various colors and orientations, creating a dynamic and colorful composition.

Mitä koet oman osallistumisen esteiksi?

Mitä kaipaaisit enemmän?

Mitä koet oman osallistumisen esteiksi?

AIKUISET, 30-60V

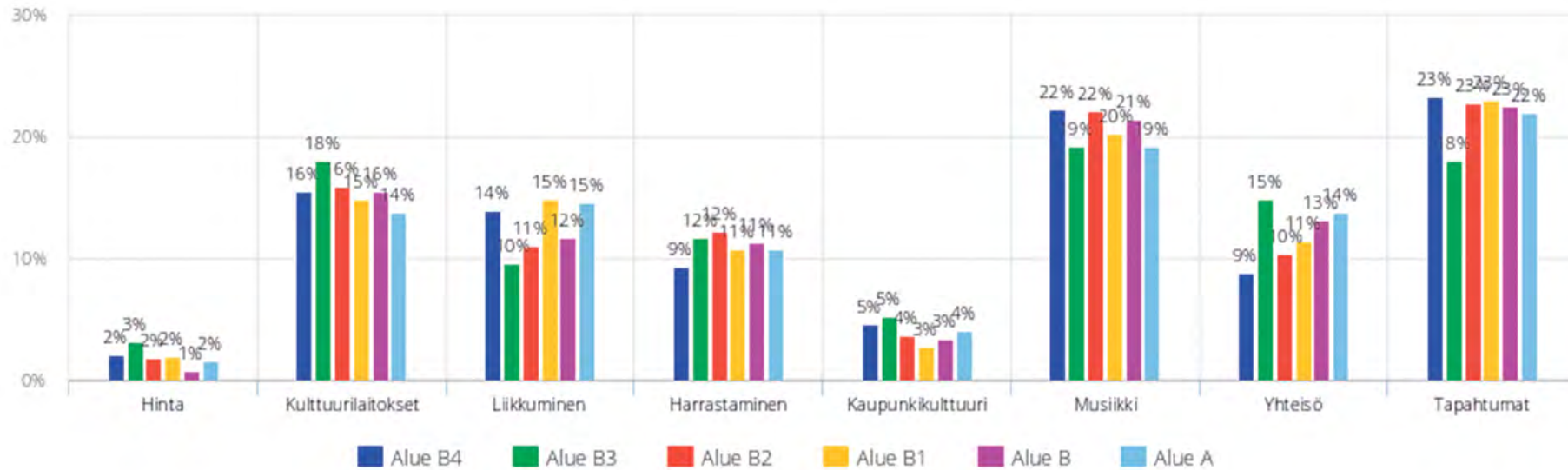
Mitä kuuluu sinulle iloa ja mielihyvää tuottaviin kulttuuritoimiin?

Mitä kaipaaisit enemmän?

Mitä koet oman osallistumisen esteiksi?

SANALUOKAT JA ASUINPAIKKA, MIKÄ KIIINNOSTAA ENITEN?

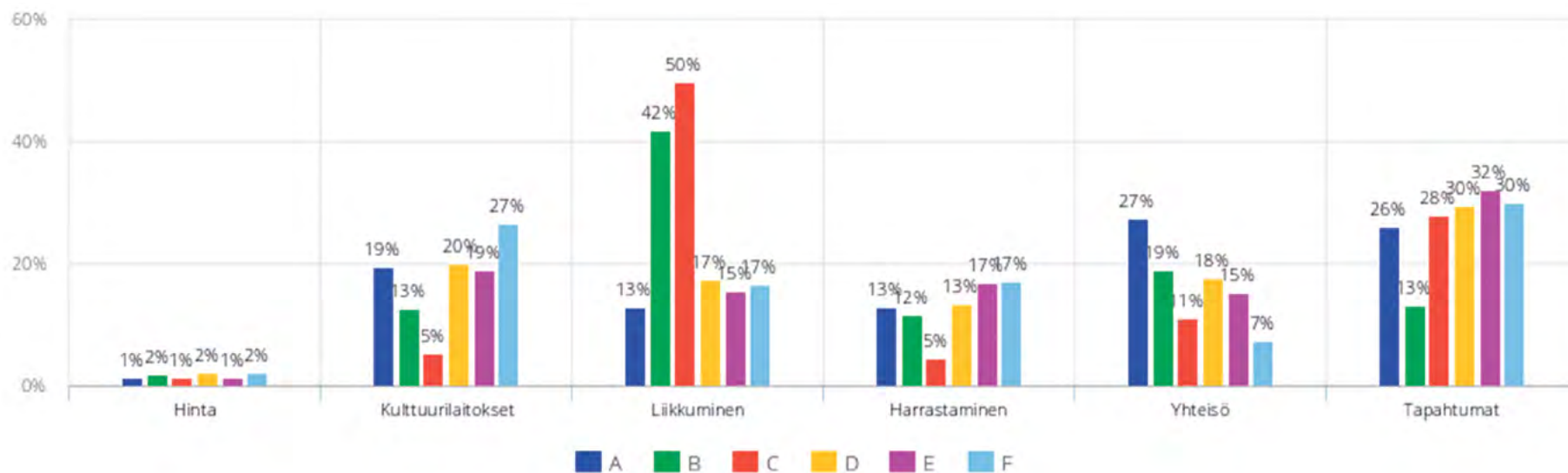

ALUE A = Keskeinen kaupunkialue

ALUE B = Maaseutalueet

ALUE B1-B2 joitain maaseutalueita eriteltyinä

SANALUOKAT JA IKÄ, MIKÄ KIIINNOSTAA ENITEN?

A = Lapsiperheet, joissa alle kouluikäisiä lapsia

B = Alakoululaiset

C = Yläkoululaiset

D = Nuoret, 16-29v

E = Aikuiset 30-60v

F = Ikääntyvät 60 – 90v

Viitteet

Finlex. Laki esittävän taiteen edistämisestä.

Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201082?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=teatteri%20ja%20orkesterilaki>

Finlex. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista.

Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>

Finlex. Laki kulttuurien kulttuuritoiminnasta.

Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>

Finlex. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870380>

Finlex. Laki yleisistä kirjastoista.

Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161492>

Finlex. Museolaki.

Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190314>

Finlex. Perusopetustuslaki.

Saatavissa: www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L4P14

Finlex. Varhaiskasvatuslaki.

Saatavissa: www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540#Pidm45843169888832

Kansalaisfoorumi. Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset -selvitys ja mittaristo.

Saatavissa: <https://kansalaisfoorumi.fi/hankkeet/kulttuuriharrastamisen-koetut-vaikutukset-selvitys-ja-mittaristo/>

Kestävän kehityksen keskus. Kulttuurinen kestävä kehitys.

Saatavissa: <https://keke.bc.fi/Kestava-kehitys/suomi/kulttuurinen/>

Kulttuuriakaikille.fi:

Saatavissa: [sanastomonikulttuurisuudesta.pdf](#)

Kuopion kansallinen kaupunkipuisto.

Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/kansallinen-kaupunkipuisto>

Kuopion kaupunki. Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vuosiraportti 2023.

Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/hyvinvointi>

Kuopion kaupunki. Hyvinvoiva Kuopio-strategia 2023.

Saatavissa: [Kuopio2030_strategiaesite_suomi.pdf](#)

Kuopion kaupunki, Opetusministeriö & KulttuuriKuulolla. Hyvää tuovan kulttuurin Pohjois-Savo kulttuuristrategia 2022-2030.

Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/fi/alueellinen-kehittamistehtava>

Kuntaliitto. Sosiaalinen kestävyys.

Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvointi-ja-sivistys/sosiaalinen-kesta-vuus>

Oikeusministeriö. Hyvät väestösuhteet.

Saatavissa: <https://oikeusministerio.fi/hyvat-vaestosuhteet>

Opetushallitus. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus.

Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kulttuurinen-moninaisuus-ja-kielitietoisuus>

Sitra. Näkökumia taiteen ja kulttuurin vaikutuksiin.

Saatavissa: <https://www.sitra.fi/artikkelit/nakokulmia-taiteen-ja-kulttuurin-vaikutuksiin/>

Sitra. Näkökumia taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksiin.

Saatavissa: <https://www.sitra.fi/artikkelit/nakokulmia-taiteen-ja-kulttuurin-terveysvaikutuksiin/>

Taikusydän. Maailman terveysjärjestö WHO:n raportti taiteen ja kulttuurin terveysvaikutuksista.

Saatavissa: <https://taikusydan.turkuamk.fi/yleinen/maailman-terveysjarjesto-whon-raportti-taiteen-ja-kulttuurin-terveysvaikutuksista/>

Taiteen edistämiskeskus, Taike. Saatavissa: www.taike.fi

THL. Sosiaalisesti kestävä kehitys.

Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/tavoitteet/sosiaalisesti-kestava-kehitys>

Unesco.org

Valtioneuvosto. Kulttuurihyvinvoinnin yhteistyöryhmä on aloittanut työnsä.

Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/kulttuurihyvinvoinnin-yhteistyoryhma-on-aloittanut-tyonsa>

WHO. What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review.

Saatavissa: <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289054553>
<https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289054553>

Ympäristöministeriö. Mitä on kestävä kehitys?

Saatavissa: <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Ympäristöosaava.fi. Kulttuurinen kestävyys.

Saatavissa: <https://www.ymparistoosaava.fi/sosiaali-ja-terveysala/index.php?k=22588>

KULTTUURI KUOPIO